

TÜRK-İS

TÜRKİYE İŞÇİ SENDİKALARI



KONFEDERASYONU YAYIN ORGANI

ARALIK 1990

SAYI : 253

TARİHİ KARAR : EYLEM 3 OCAK'ta



AYLIK
EĞİTİM
VE
MESLEK
DERGİSİ

TÜRK-İŞ

TÜRKİYE
İŞÇİ
SENDİKALARI
KONFEDERASYONU
AYLIK
YAYIN
ORGANIDIR

**ARALIK
1990
SAYI : 253**

SAHİBİ :
TÜRKİYE İŞÇİ
SENDİKALARI
KONFEDERASYONU
ADINA
GENEL BAŞKAN
ŞEVKET YILMAZ

YAYIN YÖNETMENİ :
MUSTAFA BAŞOĞLU

YAZI KURULU :
BURHAN DODANLI
ERKİN OKAY

YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ :
ERDAL TÜT

FOTOĞRAFLAR :
NİHAT ÜSTÜN

DERGİ ADRESİ :
TÜRK-İŞ GENEL MERKEZİ
KIZILAY-ANKARA
Tel : 133 38 24
Fax : 133 68 09

ABONE :
Yurtiçi, 6 aylık 9.000.-TL.
Yıllık 18.000.-TL.
Yurtdışı 6 aylık 20.000.-TL.
Yıllık 40.000.-TL.

TİSAMAT BASIM SANAYİİ
TEL : 118 10 19 — ANKARA

DERGİMİZ
BASIN AHLAK
YASASINA UYAR

BASKI TARİHİ : 31.12.1990

BASKIDAYKEN

BAKANLAR KURULUNDAN BEKLENEN TEHDİT

TÜRK-İŞ teşkilat yöneticileri tarafından 3 Ocak Perşembe günü işe gitmeme kararının alınmasından sonra, 26 Aralık Çarşamba günü Bakanlar Kurulu toplanarak bir bildiri yayınladı.

Türk-İş'in aldığı bu kararın Anayasa ve yasalara aykırı olduğu eyleme katılanlar hakkında her türlü hukuki işlem yapılacağı bildirilen açıklamada, işçilere de çağrıda bulunularak eyleme katılmamaları istendi.

TÜRK-İŞ'in TEPKİSİ:

"HİÇBİR TEHDİT VE BASKI YOLUMUZDAN DÖNDÜREMEZ"

Türk-İş Yönetim Kurulu, Bakanlar Kurulunun bu açıklamasına sert tepki göstererek, hiçbir baskı ve tehdidin kendilerini yoldan alıkoyamayacağını bildirdi.

"Bir fiilin suç olup olmadığına Hükümet değil, bağımsız yargı organı karar verir" denilen Türk-İş Yönetim Kurulu bildirisi şöyle:

"Bakanlar Kurulunun, 3 Ocak Perşembe günü uygulanacak eylemin GENEL GREV olduğu, bunun yasalara aykırı bulunduğu gerekçesiyle her türlü yasal işlemin yapılacağı yolundaki açıklaması, Konfederasyonumuzca beklenen tehdit ve sindirme yöntemlerinden birisidir.

Herşeyden önce, bir fiilin yasal olup olmadığına Hükümet değil, bağımsız yargı organları karar verir.

Bu açıklama ile Bakanlar Kurulu bağımsız yargının görevine müdahale etmektedir. Görev ve yetki tecavüzü yaparak Anayasa'nın benimsediği "Kuvvetler Ayrılığı" kuralı da çiğnenmiştir.

TÜRK-İŞ topluluğu Türk Ulusu önünde Yargı organlarına hesap vermeye hazırdır.

Bakanlar Kurulunun son açıklaması, demokratik hakların kullanımında baskı ve tehdit yollarının nasıl denendiğini göstermektedir.

20 Aralık Perşembe günü gerek Bakanlar Kurulu açıklamasında, gerek Genel Başkanımızın konuşmasında açıkça belirtildiği gibi, hiçbir tehdit ve baskı TÜRK-İŞ'i yolundan döndürmeyecektir.

Siyasal iktidar, istenmeyen yollara başvurduğu takdirde, çıkacak sonucun sorumluluğunu da yüklenmiş olacaktır"



**GENEL
EYLEM
KARARI
ALINDI**

**3 OCAK'TA
YURTTA
HAYAT
DURACAK!**

TÜRK-İŞ BAŞKANLAR KURULU AÇIKLAMASI: “SABRIMIZ KALMADI”

18-19 ARALIK TARİHLERİNDE OLAĞANÜSTÜ TOPLANAN BAŞKANLAR KURULUNUN YAYINLADIĞI AÇIKLAMA, 20 ARALIK'TA YAPILAN GENİŞLETİLMİŞ TEŞKİLAT YÖNETİCİLERİ TOPLANTISINDA AYAKTA ALKIŞLARLA OYLANARAK KABUL EDİLDİ.



Mehmet Bamyacı, Başkanlar Kurulu açıklamasını okudu.

- 752 ŞUBE BAŞKANININ KATILDIĞI ANKARA GÖLBAŞI SİNEMASINDAKİ TOPLANTIYA, SENDİKALARIN MERKEZ YÖNETİM KADROLARI, TÜRK-İŞ YÖNETİM KURULU VE BÖLGE TEMSİLCİLERİ İLE ÇOK SAYIDA GAZETECİ KATILDI.
- ANKARA BELEDİYE BANDOSUNUN ÇALDIĞI İSTİKLAL MARŞI İLE ÇALIŞMALARA BAŞLANDI. TÜRK-İŞ GENEL SEKRETERİ ORHAN BALTA'NIN TOPLANTI GÜNDEMİNİ AÇIKLAMASINDAN SONRA TEŞKİLATLANMA SEKRETERİ MEHMET BAMYACI BAŞKANLAR KURULU AÇIKLAMASINI OKUDU.
- SIK SIK ALKIŞLARLA KARŞILANAN BAŞKANLAR KURULU BİLDİRİSİ OKUNURKEN; “İŞÇİLER ELELE, GENEL GREVE”, “HÜKÜMET İSTİFA” SLOGANLARI ATILDI.

20 Aralık Perşembe... Türk-İş'in tarihinde görkemli bir gün.

Ankara Gölbaşı sinemasında Belediye bandosunun çaldığı marşlar, salonu dolduran 752 Şube başkanı ve sendikaların merkez yöneticilerine coşkulu bir çalışmanın işaretini veriyor.

Saat 10.20'de Türk-İş Genel Başkanı Şevket Yılmaz ve Yönetim Kurulu üyeleri salona girerken, bando da “Dağ başını du-

man almış” marşı ile karşılıyor, ayakta alkışlarla “En büyük başkan” sloganları içinde Yılmaz ve arkadaşları platformdaki yerini alıyordu.

Genel Sekreter Orhan Balta'nın gündemi açıklamasından sonra, Teşkilatlanma Sekreteri Mehmet Bamyacı kürsüye geleerek sık sık alkış ve sloganlarla kesilen Başkanlar Kurulu açıklamasını okudu.

AÇIKLAMA

Başta Türk işçileri, ülkemizdeki tüm çalışanlar olmak üzere; Ulusumuzun ekonomik bakımdan güçsüz geniş kesimlerinin çoğulcu, katılımcı, özgürlükçü bir demokratik rejimin kurulması ve kurumlaştırılması yolunda öncelikle son on yılda olağanüstü fedakârlıklara engin bir sabır ve metanetle katlandığı inkâr edilemeyecek bir gerçektir.

TÜRK-İŞ OLARAK TÜM BARIŞÇI YOLLAR DENENMİŞ, HER TÜRLÜ ÖZVERİ YAPILMIŞTIR

Bu engin sabrın ve dayanıklılığın sürekli istismarına rağmen Türk işçileri olarak, TÜRK-İŞ olarak tüm barışçı yollar sonuna kadar denenmiş, açık tutulmuş, sürekli uyarılar yapılmış, her türlü özveri ve anlayış sergilenmiştir.

Hiçbir çevre, kurum ve kuruluş Türk işçilerinin ve TÜRK-İŞ'in demokrasi ve kalkınma yolunda katlandığı çile ve fedakarlıkları, devletimizin bütünlüğüne, ulusumuzun birliğine olan sarsılmaz inancını, yasalara saygısını asla inkâr edemez.

HER KURUM VE KURULUŞ, DEMOKRATİK VE MEŞRÜ ÇÖZÜM YOLLARI ARAMAK ÖDEVİ İLE YÜKÜMLÜDÜR

Tartışmasız olarak ve açıkca kabul edilmelidir ki bugün Ülkemizin siyasal, sosyal ve ekonomik alanda karşılaştığı güçlükleri aşmada zorlamalar ve tikanıklıklar vardır. İnancımız odur ki çoğulcu, katılımcı ve özgürlükçü bir demokratik rejimin kurulması ve işlerliğe kavuşması yolunda ve gelinen bu noktada tüm çalışanlar, her kurum ve kuruluş demokratik ve meşrû çözüm yolları aramak zorunluğuna, ödevi ile karşı-karşıyadır.

Temel insan hakları, özgürlükleri ile onun ayrılmaz bir parçası olan işçi hak ve özgürlükleri önündeki anayasal ve yasal engellerin neler olduğu, çoğulcu, katılımcı, özgürlükçü bir demokratik rejimin işlerliği için başlıca kuralları içeren istemlerimiz defalarca yazılı bel-





geler halinde siyasal iktidara, yetkililere sunulmuş, iletilmiş ve Türk kamuoyuna açıklanmıştır.

Üzüntüyle belirtmek gerekir ki demokratik rejimin işlerliği, sosyal ve ekonomik sorunlardaki tıkanıklığın barışçı bir anlayış içinde çözümlenmesi, ulusal gelirin adaletli dağıtımı, hukukun üstünlüğü, hak arama yolunun açık tutulması yönündeki istemlerimize siyasal iktidarcı herhangi bir olumlu yaklaşım gösterilmemiştir. Somut sonuçlar ortaya konmamıştır.

Demokratik rejimin işlerliği, ulusumuzun ve ülkenin kalkınması ve esenliği yolunda bunca fedakarlıkları ve çileyi yüklenen işçiler, tüm çalışanlar ve ekonomik bakımdan geniş halk kesimlerinin istemlerine karşı gösterilen umursamazlık bu gün geline nokta buyurganlığa dayalı saldırı derece-

sine varan işlem ve eylemlere vardiirılmıştır.

Açık ve somut olgular gözler önündedir. Özetle;

— Çoğulcu, katılımcı, özgürlükçü siyasal demokrasinin gerekleri sürekli gözardı edilmekte,

— “Sosyal Hukuk devleti” kavramı ve hatta tek başına “Hukuk devleti” kavramı her geçen gün örselenmekte,

— Temel insan hakları ve özgürlükleri ile onun ayrılmaz bir parçası olan işçi hak ve özgürlüklerinin hayata geçirilmesine karşı sürekli engeller çıkartılmakta,

— Tüm bu koşullar altında uygulanan ekonomik politikalarla ulusumuzun ekonomik açıdan güçsüz geniş kesimlerinin yani, işçisi, memuru, emeklisi, köylüsü ve küçük esnaf ile milyonlarca yurddaşımızın ezilmesi, ekonomik ve sosyal çıkmaz-

lara sürüklenmesi önlenmemekte,

— Geline tıkanıklıkta nihai olarak Ulusumuzun iradesine başvurulması, egemenlik haklarının kullanılması ise çeşitli yollarla önlenmektedir.

Bu durum ve tutumu açık olarak belirlemenin, bu durum ve tutumu değiştirme yönünde mücadelenin her yurddaşımızın, demokrasinin temelinde yer alan her kurum ve kuruluşun kaçınılmaz, meşru bir görevi olduğu bilinciyle Türk işçilerine, tüm çalışanlara ve TÜRK-İŞ’e düşen ödevin yeni bir aşamasına geldiğimizi ortaya koymak zorunluluğundayız.

Ülkemizin geleceği için, çoğulcu, katılımcı özgürlükçü siyasal demokrasinin kurulması, kurumlaştırılması, işlerliğe kavuşturulması için, çalışanlar olarak sosyal ve ekonomik çıkarlarımızı

Gölbaşı
Sinemasını
Sendikaların
Şube
Yöneticileri
doldurdu.



Şevket
Yılmaz'ın -
konuşması
hemen her
satinında
alkışlandı

ÜRETİMDEN DOĞAN EN DOĞAL HAKKIMIZIN MEŞRU DÜZLEMDE KULLANILMASININ KAÇINILMAZLIĞINDA BAŞKANLAR KURULUMUZ İTTİFAK ETMİŞTİR

hak ve adalet anlayışına dayalı olarak korumak ve geliştirmek için, temel insan hakları ve özgürlükleri ile onun ayrılmaz bir parçası olarak işçi hak ve özgürlüklerini hayata geçirmek, adil bir gelir bölüşümünü, hukukun üstünlüğüne dayalı kalıcı bir barışı sağlamak için, Ulus egemenliği üstünde bir iradeye boyun eğmemeyi Cumhuriyetimizin en temel ilkesi saydığımız için üretimden doğan en doğal hakkımızın meşru düzlemde kullanılmasının kaçınılmazlığında Başkanlar Kurulumuz ittifak etmiştir.

Başkanlar Kurulumuzu bu aşamada öncelik ve ivedilikle:

★ İşten çıkarılmaların derhal durdurulmasını, istihdam güvencesinin süratle yargı denetimi altında sağlanmasını, işsizliğin çaresizlik olmaktan çıkartılmasını,

★ Toplu iş sözleşmelerinin uyuşmazlıklara meydan verilmeksizin, işçilerin uğradıkları ekonomik kayıplar da karşılanmak suretiyle en kısa sürede bağitlanmasını, grevlerin adil ve barışçı bir çözüme derhal ulaştırılmasını,

★ Tüm grev yasaklarının derhal kaldırılmasını,

★ Emekleri ile geçinen tüm çalışanların, ücretlilerin, memurların örgütlenmesi ve toplu iş sözleşmesi yapma özgürlüklerini engelleyici anlayış, uygulamalara derhal son verilmesini,

★ Tüm çalışanların, işçilerin geniş halk kesimlerinin sırtına yüklenen adaletsiz vergilerin kaldırılmasını, vergilendirmede sür'atle adaletin ve hakkaniyetin sağlanmasını,

★ Düşünce, anlatım ve inanç özgürlüğü önündeki engellerin sür'atle yok edilmesini,

★ Adil bir gelirler politikasının her türlü ekonomik araç devreye sokularak gerçekleştirilmesini ve sosyal hayatımızı felâkete, ekonomik hayatımızı korkunç bir dengesizliğe sürükleyen adaletsiz paylaşımın derhal durdurulması ve düzeltilmesini sağlayıcı önlemler alınmasını,

★ Temel insan hakları ve özgürlükleri ile işçi hak ve özgürlükleri önündeki engellerin sür'atle kaldırılmasını, insan onuru ve haysiyetiyle asla bağdaşmayan iş-

kenceye son verilmesini, TBMM'nin bu konuda araştırma yapması için sürekli komisyon oluşturulmasını,

★ Çoğulcu, katılımcı ve özgürlükçü demokratik rejimin kurumlaşması ve işlerliğini önleyici tüm engellerin her alanda ayıklanmasını, "Sosyal Hukuk Devleti", "Hukukun üstünlüğü" kavramlarına mutlak saygının derhal gerçekleştirilmesini, Cumhuriyet ve demokrasinin temel unsuru laiklik ilkesinin özenle korunmasını,

★ Toprak bütünlüğümüzün ve vatanımızın savunulması dışında, savaşa başvurulmaksızın "Yurdda ve Dünyada Barış" ilkesinden asla vazgeçilmemesini,

★ Yaşanan çözümsüzlüklere demokratik çareler üretecek "ulusun mutlak egemenliği" inancıyla Ulus iradesine bir an önce başvurulmasını,

Türk işçi hareketinin istemleri olarak yerine getirilmesini tesbit ve talep etmektedir.

Tüm ulusumuzca haklılığının kabul edileceğine ve ulusumuzun kahir bir çoğunluğunca destekleneceğine yürekten inandığımız en doğal bu meşru istemlerimizin yanında olan tüm yurdaşlarımızı, kurum ve kuruluşlarımızı Türk işçilerini manen desteklemeye davet ediyoruz.

BİR TEK İŞÇİMİZE YÖNELİK HERHANGİ BİR HAREKETİN ASLA BAĞIŞLANMAYACAĞINI ÖZENLE VURGULUYORUZ

Hiçbir üretim aracına zarar vermeksizin, üretim gücümüzü, yeniden ve daha fazla üretmek ve adil paylaşım yollarını açmak için, istemlerimizi hayata geçirmekle demokratik yolları egemen kılmak için, bu güne kadar yaptığımız tüm uyarılara kulak tıkayan, umursamazlık gösteren her çevre ve başta siyasal iktidarı göreve davet için, üretimden gelen gücümüzün, 1 gün süre ile kullanılmasının ittifakı içinde ilk ihtarımız, tüm



örgüt birimlerimizin kararlılığı ve katılımı içinde Sendikalarımızca yerine getirilecektir.

Bir tek işçimize karşı yö-

nelik herhangi bir hareketin asla bağışlanmayacağını özenle vurguluyor, bir yeni mücadelenin ilk aşamasında başarılar diliyoruz.

Örgüt yöneticileri 1
heyecanla eylem
tarihinin açıklanmasını
beklediler.

Başkanlar Kurulu
Üyeleri platformda
yerlerini aldılar.





Genel Başkan Yılmaz Eylem tarihini açıkladı.

YILMAZ: "3 OCAKTA ÇALIŞMAYACAĞIM"

TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu'nun 18-19 Aralık tarihlerinde yaptığı olağanüstü toplantıda, bir günlük genel eylem konusunda mutabakat sağlanıyor, ancak uygulama tarihinin tesbiti Genel Başkan Şevket Yılmaz'ın talebi ile kendisine bırakılıyordu.

Başkanlar Kurulu toplantılarında konuşulanları her defasında öğrenebilen basın mensupları, ilk defa sıkıntıya düşmüşler, birbirlerini atlatılabilmek için eylem tarihini soruşturuyorlardı.

20 Aralık Perşembe günü başlayan Türk-İş Teşkilat Yöneticileri toplantısına herkes bu heyecanla giriyordu.

Genel Başkan Şevket Yılmaz, hemen her satırı alkışlanan konuşmasında "3 Ocak'ta çalışmayacağım" dediği an, salon adeta yıkılıyordu. Ayakta alkışlarla coşan şube başkanları sloganlar atıyor, heyecandan ağlayanlar gözyaşlarını saklamaya çalışıyorlardı.

Şevket Yılmaz'ın konuşması aynen şöyle:

SORUŞTURMA AÇAN DGM, TÜRK-İŞ'TEN BİLGİ İSTEDİ.

Devlet Güvenlik Mahkemesi Savcılığı, 25 Aralık'ta TÜRK-İŞ'e gönderdiği yazıda, 3 Ocak 1991 tarihinde uygulanacağı belirtilen eylem konusunda bilgi istedi.

DGM Cumhuriyet Savcısı Nuh Mete YÜKSELimzasıyla TÜRK-İŞ'e gönderilen yazıda, "Basında yer alan haberlerden, TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulunun bir günlük genel grev kararı aldığı ve kararın 3 Ocak 1991 tarihinde uygulanacağı öğrenildiğinden yürütülmekte olan soruşturmaya esas olmak üzere, böyle bir karar alınmış ise bir suretinin gönderilmesi ve karara katılan Kurul üyelerinin ismen bildirilmesi.." denilerek, yazıya yedi gün içinde cevap verilmesi talep edildi.

"TÜRK-İŞ'in bunca haksızlık karşısında sabrının taşıdığı ve önemli bir kararın sizler kanalıyla uygulamaya için işçilere tebliğ edileceği bu toplantımıza hoş geldiniz.

Şu anda başta işçilerimiz olmak üzere, toplumun bütün kesimleri buradan yükselecek ve tüm ülke sathında uygulamaya konulacak eylemle ilgili sesi beklemektedir.

Bu nedenle, şube başkanlarımıza, işçilerimize ve ülkenin sorunlarına sessiz kalmamaları gereken örgütlü kesimlere seslenmek istiyorum.

BU SES GENEL BAŞKAN OLARAK SADECE BENİM SESİM DEĞİLDİR

Bu ses, genel başkan olarak sadece benim sesim değildir.

Bu ses, ekonomik, sosyal ve siyasal oyun ve haksızlıklar karşısında öfkesini haykıramayan kesimlerin sesi olacaktır.



BAŞKANLAR KURULU ÜYELERİNDEN BİR GRUP GÖRÜLÜYOR.

Ve bu ses, TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu ve sendikalarımızın Genel Başkanlarından oluşan Başkanlar Kurulunun tabanın duygularına tercüman olan sesidir.

Hepiniz biliyorsunuz. 30 - 31 Ekim tarihlerinde toplanan Başkanlar Kurulumuz yıllardanberi süregelen, siyasal iktidarın vurdumduymaz tutumu yüzünden giderek artan sorunlarımızı enine boyuna tartışmış, suskun çevrelerin de duygularına tercüman olacak etkin bir mücadelenin yapılmasını kararlaştırmıştır.

BU MÜCADELE, SİYASAL İKTİDAR VE DEVLET ADAMI OLMANIN İŞÇİ DÜŞMANLIĞIYLA, ÖZDEŞLEŞME OLDUĞUNU SANANLARLA BİZİM MÜCADELEMİZDİR

Bu mücadele, işçinin üretimden gelen gücünün kullanılması mücadelesidir.

Bu mücadele, siyasal iktidar ve devlet adamı olmanın işçi düşmanlığıyla özdeşleşme olduğunu sananlarla bizim mücadelemizdir.

Bu mücadele, başta Anayasa olmak üzere, çalışma hayatıyla ilgili yasalarda temel hak ve özgürlüklerimizi kısıtlayan, hür sendikacılığı rafa kaldıran antidemokratik hükümlerin bertarafı yolunda yeni bir adımdır.

Bu mücadele, büyük halk kesimlerinin açlığa mahkûm edildiği, öte yandan vurguncuların, fırsatçıların nüfuz, ticareti yapanların durmadan köşe döndüğü bir ekonomik tablonun değiştirilmesi mücadelesidir.

Bu mücadele, hiçbir haklı gerekçeye dayanmayan, sendikalı oldukları ya da toplu sözleşme ile zam aldıkları için işten çıkarılan onbinlerce işçinin uğradığı haksızlığa karşı tepkimizin göstergesidir.

Bu mücadele, insanların temel hakkı olan örgütlenme hakkının ülkemizde kısıtlanmış olmasına, memurlarımızın sendikalaşma hakkının yok edilmesine karşı verilmektedir.

Bu mücadele, laik Cumhuriyet ilkelerine sahip çıkılmayışa karşı işçilerin öfkesini yansıtmaktadır.

Bu mücadele, Türkiye Taşkömürü Kurumu'nda, Maden Tetkik Arama'da, Çinkur'da grev yapan ve önümüzdeki günlerde greve çıkacak arkadaşlarımıza güç verme mücadelesidir.

Bu mücadele, aylarca, yıllarca, ücret ve sosyal yardımlarını alamayan onbinlerce belediye işçimize destek olma mücadelesidir.

Bu mücadele, bir avuç azınlığın ülke kaderine egemen olmasına ve çoğunluğa tahakküm etmesine karşı verilmektedir.

Ve bu mücadele; Başkanlar Kurulu deklarasyonunda da ifade edilen, sıralamakla



Coşku
dorukta.
Başkanlar
Kurulu
kararı
ittifakla
kabul
edildi.



bitmeyecek kadar toplumun rahatsızlıklarına yol açan olumsuzlukların tümüne karşı direnişin, demokrasiyi sağlıklı kılabilmek için toplumda yakılan meşalenin başlangıcıdır.

Değerli Şube Başkanları, 30-31 Ekim tarihinde Başkanlar Kurulumuzun aldığı üretimden gelen gücün kullanılması kararı, önceki gün ve dün yapılan olağanüstü Başkanlar Kurulunda ittifakla somut hale getirilmiştir.

BU KARAR IŞIĞINDA 3 OCAK 1991 PERŞEMBE GÜNÜ BEN ÇALIŞMAYACAĞIM

Bu karar ışığında 3. Ocak 1991 Perşembe günü ben çalışmayacağım.

İşbaşı yapmayacağım. Üretimden gelen gücümü kullanacağım.

Benim üretimi durdurmam nedeniyle, başta hükümet olmak üzere, MESS başkanlığından edindiği alışkanlıkla Cumhurbaşkanı ve işverenler telâşa kapılıp, baskı ve tehditlere tevessül edebilirler.

Bir defa Anayasayı çiğnemekle birşey olmayacağını söyleyenler, benim gibi o gün işe gitmeyenleri yasaları çiğnemekle suçlayabilirler.

Baskı yöntemleri geliştirilebilirler.

Buradan onlara sesleniyorum, sakın bir yanlışlık yapmasınlar.

Herkes aklını başına toplasın, bugüne kadar isteklerine kulak asılmayan bizlerin haklı tepkisi karşısında duyarlı olsunlar.

Sakın ha bir tek kişinin bile kılına dokunmaya kalkmasınlar.

Aksi takdirde çıkacak olayların sorumluluğu bizim olmayacaktır.

Hiçbir tehdit, hiçbir baskı bu kararımızı değiştiremez.

Bunu böyle bilmelerini istiyorum.

Sevgili Başkanlar, Başkanlar Kurulu olarak, bundan sonra ortaya çıkacak gelişmeleri izleyeceğiz.

Gerektiğinde yeni kararlar hayata geçireceğiz.

Her kararımızda sizler bizim güç kaynağımız olacaksınız.

Hepinize sevgilerimi, saygılarımı sunuyor, teker teker gözlerinizden öpüyorum.

Gazanız mübarek olsun..

TOPLUCA ANIT-KABİRE GİDİLDİ



TÜRK-İŞ Genel Başkanı Şevket Yılmaz, konuşmasını bitirdikten sonra Başkanlar Kurulu bildirisini oya sundu. Ayakta alkışlarla kabul edildi.

Yılmaz, "Şimdi hep birlikte büyük Atatürk'ün manevi huzurunda saygı duruşu yapacağız ve en büyük Türk'e şikayetlerimizi iletacağız" dedi.

Salondan çıkan sendikacılar, önde Türk-İş Yönetim Kurulu ve Başkanlar Kurulu üyeleri olmak üzere kol kola Anıt-Kabir'e yürüyüşe geçtiler.

Çeşitli sloganların atıldığı yürüyüş sırasında, balkonlara çıkan Ankaralılar da korteji alkışlamaya başladılar. Bunun üzerine "İşçile halk elele, genel greve"

sloganları uzun süre atıldı.

Sendika yöneticileri, Anıt-Kabir'e yaklaştıklarında sloganlara son verip sessizce yürüyüşü sürdürdüler.

Aslanlı kapıdan muhteşem bir görünüş içinde yürüyen yöneticiler (yukarıda) daha sonra Ata'nın manevi huzurunda "İŞÇİLERDEN" yazan bir çelengi mozaile bırakıp saygı duruşunda bulundular.

(Anıt-Kabir ziyaretiyle ilgili diğer haber dergimizin arka kapağındadır)



DYP Genel Başkanı Demirel TÜRK-İŞ'i ziyaret sırasında..

SHP ve DYP'LİLERİN ZİYARETİ

Türk-İş'in 3 Ocak Perşembe günü uygulayacağı eyleme destek vermek amacıyla SHP Genel Sekreteri **Hikmet Çetin** başkanlığında bir hey'etle, DYP Genel Başkanı **Süleyman Demirel** başkanlığında bir hey'et Türk-İş Yönetim Kurulunu ziyaret ettiler.

Süleyman Demirel, ziyaret sırasında yaptığı konuşmada, eylem kararını desteklediklerini, işçi taleplerine karşı hükümetin duyarsız kalmasını kınadığını söyledi.

SHP Genel Sekreteri **Hikmet Çetin** de konuşmasında, eylemin mutlak başarıya ulaşacağını ve SHP olarak işçilerin yanında olduklarını söyledi.

Türk-İş Genel Başkanı **Şevket Yılmaz** da her iki ziyaret sırasında yaptığı konuşmalarda, eylemin kesinlikle uygulanacağını, dönüşün sözkonusu olmadığını söyledi.

HEP'İN ZİYARETİ

Halkın Emek Partisi Genel Başkanı **Fehmi Işıklar** ve milletvekilleri de Türk-İş'i ziyaret ederek, işçilerin demokratik haklarını kullanmalarını takdirle karşıladıklarını ve desteklediklerini söylediler.



SHP Genel Sekreteri Çetin Başkanlığındaki heyet TÜRK-İŞ'i ziyarette, destek verdiklerini açıkladı..

TÜRK-İŞ'in EYLEMİNE DESTEK YAĞDI

TÜRK-İŞ'in eylem Kararına, başta ICFTU olmak üzere, **Hak-İş** Konfederasyonu ile **Özdemir-İş**, **Otomobil-İş** ve **Çelik-İş** Sendikaları da, "Tam Destek" sözü vererek ortak açıklamalarda bulundular.

"Ülkemizin en büyük işçi kitlesini bağrında taşıyan TÜRK-İŞ'in bu güçlü çıkışına tüm üyelerimizle güç katmak, bizim için büyük bir onur olacaktır." denildi.

TÜRK-İŞ'E DESTEK VERDİĞİNİ AÇIKLAYAN DEMOKRATİK KİTLE KURULUŞLARI

Ayrıca, Türkiye Barolar Birliği Başkanı **Önder Sav**, Türk Mimar ve Mühendis Odaları Birliği Başkanı **Teoman Alptürk**, Türk Tabipler Birliği Başkanı **Selim Ölçer**, Türk Eczacılar Birliği Başkanı **Metin Tanker**, Türk Veteriner Hekimleri Birliği Başkanı **Yücel Akıncı**, Türk Diş Hekimleri Birliği Başkanı **Yılmaz Bilgin**, Mülkiyeliler Birliği Başkanı **Alpaslan Işıklı**, Belediye Çalışanları Derneği Başkanı **Ergin Baktır**, İnsan Hakları Derneği Yöneticileri, Denet-De Genel Başkanı **Selahattin Balta**, Çağdaş Gazeteciler Derneği Başkan Yardımcısı **Rahmi Yıldırım**, Türk Hemşireler Derneği Başkanı **Lalezar Mürşitpınar**, Türk İdareciler Derneği Başkanı **Cemal Bor**, Türk Ormancılar Derneği İkinci Başkanı **M. Ali Tan**, Veteriner Sağlık Teknisyenleri Derneği Başkanı **Adnan Korkmaz**, Eğitim Derneği Genel Başkan Yardımcısı, Eğitim-Sen Türkiye Ziraatçıları Derneği Başkanı **İbrahim Yetkin** ve Demiryolu Çalışanları Derneği Başkanı **Naci Başat**, Genel Başkan **Şevket Yılmaz**'ı makamında ziyaret ederek, "Türk-İş'in bu haklı eylemini sonuna kadar destekliyeceklerini" ifade ettiler.



MESS'e bağlı 230 işyerinde 85 bin metal işçisi greve başladı.

ÖZBEK, "EMEĞE SAYGI GÖSTERMEYENLERE, BU GREVİMİZLE CEVAP VERECEĞİZ" DEDİ..

TÜRK-METAL Sendikası, MESS'e ait işyerlerinde aldığı grev kararını 26 Aralık'ta yürürlüğe koydu. Türk-İş üyesi olmayan bazı bağımsız sendikalarla birlikte 26 Aralık tarihinde grevde bulunan işçi sayısı 190 bini aştı.

TÜRK-METAL Sendikası Genel Başkanı **Mustafa Özbek**, 85 bin metal işçisinin greve başlaması nedeniyle yaptığı açıklamada, **MESS** İşverenlerinin emeğe saygı göstermeyip, sadece kendi çıkarlarını düşündüklerini belirtti ve şunları söyledi:

Yaptığımız grevin ülke ekonomisine ağır bedeller ödeteceğini biliyoruz. Türk Metal Sendikası Yöneticileri olarak, bugüne kadar her zaman ihtilâfın masa başında halledilmesi gereğini savunduk. "En iyi sözleşme masada çözümü kavuşanıdır." İnancını taşıdık. Ne var ki MESS yöneticileri, ucuz işçiliğin cazibesi ve alışkanlığın-

dan bir türlü kendilerini kurtaramadılar. İnsafsızca işçiyi adamdan, insandan saymama ilkeliliği ile direttiler. İşkollarında ortalama çıplak saat ücretinin, 2.500,— lira olmasını dikkate almadan, kamuoyunu, sendika bizden yüzde 400 yüzde beşyüz zam istiyor. Bunu verirse biz batırız yaygarası ile, yanıltma yoluna gittiler.

Halbuki bizim istediğimiz, net 300 bin lira olan işçi aylıklarını, yapacağımız bu sözleşme ile, net bir milyon liraya çıkarmaktı. Onlar ise, metal işçileri ayda 600 bin liradan fazla ücret almasın diye direttiler. Ülkenin şartlarını, ekonominin insafsızlığını, enflasyon belâsını yok farzettiler.

İşçiye, emeğe saygı göstermediler. İşçiyi bir insan gibi değil fabrikadaki herhangi bir makinenin parçası gibi kabul ettiler.

Biz, bu grevimizle işçimizin insan olduğunu ve insanca yaşa-

maya hakları bulunduğunu, onlara yeterince anlatmakla kalmayacağız, ayrıca bu gerçeği, kafalarına da mıhlayacağız.

Türk sendikal hareketinin bugüne kadar yaşadığı en gürkemli, en büyük grevine başlarken "Zaferin" er geç bizlere nasip olacağına "Allaha olan" inancımız kadar, eminiz. Çünkü bu grev, tavanı ve tabanı ile, yöneticisi ve üyesi işçisi ile bütünleşen, kararlı, ısrarlı insanların eseridir. Sömürüye yeter diyen haklı isyanların tepkisidir. Bu tepki, mutlaka onları, "Utanmazlık çukurunda" boğacaktır."

Grevci İşçiler Türk-İş Yönetim Kurulu üyelerince ziyaret edildi. Şevket Yılmaz, grevin, başarıya ulaşıncaya kadar tüm Sendikaların desteğiyle süreceğini söyledi.



Hergün ocak önlerinde ve sendika binası önünde toplanan Maden İşçileri, kendilerini grev yapmaya zorlayan hükümetin tutumunu kınayan sloganlar atarak günlerini geçiriyor, yapılan konuşmaları ilgi ile izliyorlar.

ZONGULDAK GREVİ SÜRÜYOR

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK'LE YAPILAN GÖRÜŞMEDEN SONUÇ ALINAMADI..

★ *Genel Maden-İş'e üye 48 bin işçinin 30 Kasım'da başlattığı grev, Zonguldak halkıyla da bütünleşerek muhteşem bir şekilde devam ediyor..*

Genel Maden-İş Sendikasına üye 48 bin işçinin 30 Kasım'da başlattıkları grev, Zonguldak'lıların da büyük ve muhteşem desteği ile başarılı şekilde sürüyor.

Grevin 25. nci günü olan 24 Aralık'ta hükümetin ısrarlı talebi üzerine taraflar Ankara'da biraraya geldiler. Ancak, Devlet Bakanı **Cemil Çiçek**'le Genel Maden-İş Sendikası Genel Başkan Yardımcısı **Selahattin Ataman** ve



30 Kasım günü başlayan GENEL MADEN-İŞ'in büyük grevi, Zonguldak halkının da büyük ve muhteşem desteği ile devam ediyor. Fotoğrafta TÜRK-İŞ Genel Teşkilatlandırma Sekreteri Mehmet BAMYACI coşkulu işçi topluluğuna hitap ediyor..

diğer yöneticiler arasında cereyan eden görüşmeden herhangi bir olumlu sonuç çıkmadı. Toplantıda, hükümetin net bir görüş ortaya koyamadığı görüldü.

BAKAN, OCAKLAR İÇİN TEMİNAT VERDİ.

Müzakerelerden sonra bir açıklama yapan Devlet Bakanı **Çiçek**,

maden ocaklarını kapatma yolundaki haberlerin doğru olmadığını, aksine bu bölgeye büyük yatırımlarla teknolojik imkanlar getirecek, üretimi arttırmayı planladıklarını belirtti.

Cemil Çiçek, yapılan görüşmelerde ücret artışına esas alınacak hesaplama yönteminin tam olarak bilinmemesi nedeniyle bu müzakere-den sonuç alamadıklarını öne sürdü.

GENEL MADEN-İŞ YÖNETİCİLERİNİN AÇIKLAMASI

Genel Maden-İş yöneticileri ise, hükümetin bu toplantıda da mukabil teklif getirmedini belirtirken, toplantıya katılmayan Genel Başkan **Şemsi Deniz** ise durmadan hedef saptırma gayreti içinde bulunan **Cemil Çiçek**'e **güven duymadıklarını ifade etti.**



Genel Maden-İş Üyesi İşçiler grev gözcüsü gömleği ile.

TÜRK-İŞ'İN BİLGİLENDİRME ve DEĞERLENDİRME TOPLANTILARI, YURT DÜZEYİNDE TAMAMLANDI.

★ İstanbul'da şube başkanları'nın katıldığı toplantılarda işçilerin "üretimden gelen güçlerini" kullanmaları gerektiği ifade edildi..

30-31 Ekim günleri Ankara'da toplanan TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu'nda karar altına alınan "Üretimden gelen gücün kullanılması" doğrultusundaki "GENEL EYLEM" kararı, işçilerin yoğun olduğu yörelerde düzenlenen bilgilendirme ve değerlendirme toplantıları ile sürdürüldü.

İşçilerin, toplu iş sözleşme çalışmalarında yaşadıkları açmazlar ve özellikle kamu işverenlerinin uzlaşmaz tutumları, sendikacılık hareketinin yasalardan doğan sorunlarına hükümetin ilgisiz kalması, işverenlerin 12 Eylül hukuku ile birlikte kârlarını rekor düzeye vardırma yanında, çalıştırdıkları işçiyi doyurmaması, yaşanan açmazları büyüttü, hak arama yoluna itti.

Geçtiğimiz ay içinde **Kütahya, Afyon, Isparta, Antalya, Balıkesir, Çanakkale, Denizli ve İstanbul**'da yapılan toplantılarda TÜRK-İŞ Yöneticileri TÜRK-İŞ'e bağlı 32 sendika ve tüm ülke düzeyinde kurulu 768 şubesi Bir milyon 750 bin üyesi ile "üretimden gelen gücünü" kullanacağını, hü-



İstanbul'da yapılan ilk toplantı 6 Aralık günü Yol-İş İstanbul (1) Nolu Şubede yapıldı.

kümetin vurdumduymaz tutumunun değişmesi gerektiği ifade edildi. Toplantılarda, artan hayat pahalılığının dayanılmaz hâl aldığı, başta işçiler olmak üzere toplumun çalışan öteki kesimleri; memuru, esnafı, çiftçisi ve emeklisinin geçimmez duruma geldiği anlatıldı.

İSTANBUL TOPLANTILARI

TÜRK-İŞ'in bilgilendirme ve değerlendirme toplantılarının önemlilerinden olan İstanbul toplantıları, 6-7 Aralık günleri biri Anadolu yakası ve öteki 2'si Rumeli yakasında olmak üzere yapıldı. TÜRK-İŞ Genel Sekreteri **Orhan BALTA**, Genel Eğitim Sekreteri **Mustafa BAŞOĞLU** ve Genel Teşkilatlandır-

ma Sekreteri **Mehmet BAMYACI**'nin katıldıkları bu toplantılara İstanbul'da şubesi bulunan sendikaların şube başkanları katıldı.

6 Aralık günü Kadıköy'de YOL-İŞ İstanbul (I) No.lu şubesinde saat 10.00'da yapılan toplantıya 20'ye yakın şube başkanı katıldı. 7 Aralık günü Rumeli yakasında TEKSİF Sendikası Topkapı Şubesinde 9.30'da, DEMİRYOL-İŞ İstanbul Şubesinde 14.30'da yapılan toplantılara 50 civarında şube başkanı katıldı. TÜRK-İŞ yöneticileri burarlarda yaptıkları konuşmalarda TÜRK-İŞ Başkanları Kurulu'nda alınan **GENEL EYLEM** kararlarını değerlendirerek, TÜRK-İŞ'in yaptığı çalışmaları anlattılar. İşçilerin şimdi her zamankinden daha çok birlik içinde olmaları gerektiği üzerinde duran konuşmacılar alınan kararların hayata geçirilmelerinin kaçınılmaz olduğunu vurguladılar.

Toplantılarda söz alan şube başkanları da işçilerin içinde bulundukları durumları ve sorunları anlatarak "TÜRK - İŞ'in **koyacağı bir eylemi, örgüt disiplini içinde uygulayacaklarını, grevdeki işçilerle dayanışmanın gerektiğini**" ifade ettiler.

Toplantılar, TÜRK-İŞ'e yaraşır bir olgunluk ve disiplin içinde tamamlandı.



Türk-İş bilgilendirme ve değerlendirme toplantılarından biri de Isparta'da yapıldı.

BAŞOĞLU: "SORUNLAR TEHDİTLE ÇÖZÜLEMEZ".

★ TÜRK-İŞ Genel Eğitim Sekreteri çeşitli illerde konuşmalar yaptı..

Antalya, Eskişehir, Balıkesir İşçi Sağlığı, İş Güvenliği, Isparta ve Çanakkale Demokrasi ve Belediye-İş Sendikası Semineri, Denizli ve Antalya'da Kadın İşçiler Seminerleri ve Kocaeli Selülöz-İş Sendikasının Kapalı Salon Toplantısı ile Bursa, Balıkesir, İstanbul (Kadıköy, Aksaray ve Topkapı) Eskişehir ve Çanakkale Şube Yöneticileri toplantılarında konuşan Mustafa BAŞOĞLU "sorunlar tehditle çözülmez" dedi.

Bu toplantılarda konuşan BAŞOĞLU özetle şunları söyledi:

"Başta Çankaya ve işveren olarak Hükümet, Türkiye işveren sendikaları Konfederasyonu, bazı Ticaret ve Sanayi Odaları ile bir kısım işverenlerin tek tek son zamanlarda Sendikaların toplu iş sözleşmeleriyle istedikleri ücret zamlarının çok yüksek olduğunu iddia etmektedirler. Üstelik bu iddialarını 'işyerlerini kapatırız, işçileri işten atar, işçilerin yerine robotlar kullanarak üretimi sürdürürüz' gibi çağdaş düşünce ile bağdaşmayan bu iddialar işçileri haklı mücadelelerinden geri döndürmeye yetmez. Üstelik böyle si çağdışı düşünceler üzerine diyalog kurmak esasen mümkün olamaz.

Biz TÜRK-İŞ olarak, yıllardan beri iyi niyetimizi göstererek temsil ettiğimiz insanları hayat pahalılığı karşısında koruyacak, onlara milli gelirden hak ettikleri payın verilmesini sağlayacak, çalışma hayatını yasaklardan kurtaracak, kanunları çağdaş demokratik yapıya kavuşturacak, işsizliği önleyecek, zengini daha zengin, fakiri daha fakirleştiren politikaları değiştirecek yolların tümünü denedik. Gördükki, ne Hükümet ne de işverenler konuşarak, görüşerek sorunları çözmek eğilim ve anlayışını göstermiyorlar. O halde haksızlıklara karşı genel bir tepki göstermek zorunluluğu kaçınılmaz oldu. Ancak bu yolla ilgilileri uyarmak mümkündür diye Genel Eylem kararı aldık. Bu kararı hayata geçirmekten başka çıkış yolumuz kalmadı. Bunun için ilk uyarı niteliğinde olmak üzere üretimden gelen gücümüzü mutlaka kullanacağız. Tehditle, baskıyla suyun akışını değiştirmek mümkün değildir. Bundan önceki toplantılarda da söylediğim gibi hiç kimse bizden geri adım atmaya beklememelidir. Yıllarca çözüm gelmezse eylem gelir uyarılarımızı dikkate almayanlar şimdi tehdit yolunu seçerek eylemimizi kırmaya çalışıyorlar. Demokratik bir hakkın kullanılmasını baskı ile önlemenin mümkün olmayacağını 20 Aralık 1990 tarihinde yaptığımız Yöneticiler Toplantısı gözler önüne sermişti. 3 Ocak 1991 eylemi ise bu kararlı tutumu bir kez daha perçinleyecektir. 3 Ocak eylemi demokratik çözüm arayışımızın en belirgin örneklerinden birisi olacaktır. Umuyoruz ki 3 Ocak 1991 eylemi sorunlara ilgisiz iktidarın katı tutumlu acımasız işverenleri çözüm getirme noktasına zorlar. Aksi halde eylemler sürer. Şimdi seçme hakkı şikayetçi olduğumuz kesimdedir. Biz seçtiğimiz yolda yürümeye devam edeceğiz".



PETROL-İŞ'İN ŞİİR YARIŞMASI

PETROL-İŞ Kırıkkale Şubesi tarafından bu yıl ikincisi düzenlenen "Katılım ve Paylaşım" konulu şiir yarışmasında dereceye girenlerin ödülleri törenle verildi. 15 Aralık günü Kırıkkale'de Türk Metal Düşün Salonu'nda yapılan ödül töreninde para armağanı kazanan yarışmacılar, bunları Zonguldak'ta grevde bulunan maden işçilerine başışladılar. Birincilik ödülünü "Bir eşarp kaldı benden geriye" adlı şiiri ile kazanan Özgür OVACIK, ve Emekli öğretmen Işıl Ergin, İkincilik ödülünü, Hürriyet Haber Ajansı muhabiri Rahmi EMEÇ ile Haydar ÜNAL, Üçüncülük ödülünü ise Kamil BAYRAK aldı. PETROL-İŞ Sendikasının özel ödülü ise Nermin KILIÇKAYA'ya verildi.

GREVCI İŞÇİLERİ ZİYARET...

ÇİMSE-İŞ Sendikasına üye "Kütahya Porselen" Fabrikasında çalışan 730 işçi'nin başlattığı grev, işçilerin dayanışması altında 2.ayını doldurdu. İşçiler adına T.ÇİMSE-İŞ Sendikası'nın işverenle sürdürdüğü toplu iş sözleşme çalışmalarında, anlaşma olmaması üzerine greve başlayan başlayan porselen işçilerini, ziyaret eden, TÜRK-İŞ Genel Teşkilatlandırma Sekreteri Mehmet N.BAMYACI, "İşçilerin bu işyerinde düşük ücret aldıklarını, bu yüzden greve başladıklarını" söyledi.

Grevin 29 uncu günü işçileri ziyaret eden BAMYACI, grev yerinde açılan defteri imzaladı. BAMYACI'nın bu ziyareti sırasında TÜRK-İŞ 2. Bölge Temsilcisi Yüksel TÜREMİŞ'de hazır bulundu.





(ETUC) Toplantısına katılan TÜRK-İŞ Genel Sekreteri BALTA :

“ANAYASA ve YASALARDAKİ SENDİKAL HAK ve ÖZGÜRLÜKLERİ KISITLAYICI MADDELER, HÂLÂ KATILIĞINI KORUYOR”

★ ETUC İcra Kurulu Toplantısı
13-14 Aralık günleri ROMA’da yapıldı.

Avrupa İşçi Sendikaları Konfederasyonu (ETUC) İcra Kurulu’nun 13-14 Aralık günleri İtalya’nın başkenti Roma’da yapılan toplantısında konuşan TÜRK-İŞ Genel Sekreteri *Orhan BALTA*, Türkiye’deki çalışma hayatının durumuyla ilgili olarak “Anayasa ve yasalardaki sendikal hak ve özgürlükleri kısıtlayıcı maddeler hâlâ katılığını korumaktadır. TÜRK-İŞ’in bu yılın Mart ayında hem Türkiye Büyük Millet Meclisi başkanlığına hem de hükümete sunduğu değişiklik teklifi paketine hükümetten herhangi bir olumlu işaret gelmemiştir” dedi.

TÜRK-İŞ Genel Sekreteri *BALTA*, konuşmasında, 1982 Anayasası ile ona bağlı 2821 sayılı sendikalar ve toplu iş sözleşmesi yasaları ve iş yasalarında kısıtlamalar olduğunu herkesin bildiğini Türkiye’nin ICF-TU, ETUC ve diğer Uluslararası Kuruluşların gündeminden inmediğini işaret ederek şöyle dedi:

“YASALARDAKİ KATILIK HÂLÂ KORUNUYOR..”

“— Hepinizin hatırlayacağı gibi, Türkiye ICF-TU, ETUC ve diğer uluslararası Kuruluşların gündeminde bulunmaktadır. Türk Hükümeti gündeminde bulunduğu ILO Konfe-



Türk-İş Genel Sekreteri Orhan Balta

ranslarda mevcut iş yasalarının ILO Normlarına aykırılığını kabul etmekte ve bu kısıtlamaları kaldıracağını da müteahhit defalar söylemektedir. Türkiye’deki çalışma hayatının durumu, 1981 yılından beri ILO Sendikal Özgürlükler Komitesi tarafından izlenmekte, ve 17 kere de bu komitenin gündeminde yer almış bulunmaktadır. Komite raporunda nelerin ILO Normlarına aykırı olduğunu, özellikle 98 Sayılı ILO Sözleşmesinin ihlâli ile ilgili detaylı bilgiler mevcuttur. Anayasa ve 2821-2822 Sayılı yasalarda 98 Sayılı ILO Sözleşmesini de ihlâl eden bazı kısıtlayıcı maddeler, Sendikal hak ve özgürlükler konusunda eskiden olduğu gibi hâlâ katılığını korumaktadır. TÜRK-İŞ bu yılın mart ayında hem Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına hem de Hükümete sunduğu değişiklik teklifi paketine hükümetten herhangi bir olumlu işaret gelmemiştir.”

BALTA konuşmasında memurların sendika kurma girişimlerine de değinerek, kuşklarını dile getirdi.

ETUC Genel Sekreter Yardımcısı *Jaaskeainen* Türkiye’de çalışanların durumunu ile ilgili açıklamalarından sonra söz alan Genel Başkan *Ernst BREIT* şöyle dedi:

“... Türkiye’deki çalışma hayatının durumunu çok yakından biliyoruz. Bir durumu göz ardı edemeyiz. Dünyada meydan okuyan ve her an bir savaşın çıkmasına neden olacak *Saddam Hüseyin*’in ülkesi *IRAK*, Türkiye’nin sınır komşusudur. Türkiye için bu aşamada bir karar vermek erkendir. Akliselim olmak zorundayız.”

ETUC İcra Kurulu toplantısında İspanyol CCOO Konfederasyonu da üyeliğe kabul edildi. Toplantıda Mayıs ayı içinde toplanacak olan ETUC 7. Genel Kurulunda yapılması gereken çalışmalarla ilgili komisyonların seçimi ile 1992 sonu itibarıyla “Tekpazar” olgusu karşısında ETUC’un izlemesi gereken politikalar ve öteki konular ayrıntılı olarak görüldü.

ÇALIŞMA HAYATI ve KANSER

GİRİŞ :

Çağımızın en önemli sağlık sorunlarından birisi kuşkusuz kanserdir. Kanserın önemi görülme sıklığından ziyade, öldürücülük hızının yüksekliğinden kaynaklanmaktadır. Yani kanser aslında çok sık görülen bir hastalık değildir, ancak pek çok kanser türünde özellikle geç dönemde etkili bir tedavi yöntemi olmadığı için hastalık genellikle ölümlerle sonlanmaktadır. Bu değerle kanser, ölüm nedenleri arasında ikinci sırada yer almaktadır. Ülkemizde ise kanser ölümleri, bütün ölüm nedenleri arasında dördüncü sırada gelmekte ve yaklaşık on ölümden bir tanesi kanser nedeniyle olmaktadır.

MESLEKİ ETKİLERİN ROLÜ :

Kanser konusundaki çok önemli bir diğer gerçek, hastalığın yıllar içinde artış göstermekte olduğudur. Bugünkü bilgilerimize göre kanserin nedenleri arasında çevre faktörleri çok önemli bir yer tutar ve kanserdeki artışın nedenleri arasında insanın çevresinde kansere neden olan faktörlerin artmış olmasının büyük önemi vardır. Özellikle İkinci Dünya Savaşından sonraki dönemde sigara alışkanlığının çok artmış olması, beslenme alışkanlıklarındaki değişimler kanserin artışından sorumlu tutulmaktadır. Bu arada sanayi alanındaki gelişmelerin de çevremizdeki kanser yapıcı maddelerin artışında önemli payı olduğu unutulmamalıdır. Sanayiinin



Prof. Dr. Nazmi BİLİR

Hacettepe Üniv. Tıp Fak.
Öğretim Üyesi

değişik alanlarında kullanılan pek çok kimyasal madde, işyeri ortamında bulunabilen çeşitli fiziksel etkenler insanda kanser meydana gelmesinde önemli olabilmektedir. Günümüzde sanayide kullanılan yalnızca kimyasal maddelerin sayısı 500.000 - 600.000 dolayındadır. Kuşkusuz bu maddelerin hepsi kanser oluşunda etkili değildir ama arada kanser yapıcı özellikte olan bir

takım maddeler de vardır. İnsanların sanayi ortamında karşılaştıkları madde ve etkenlerden hangilerinin kansere yol açtığı konusunda pek çok araştırma yapılmıştır. Bugüne kadar binlerce madde kanser yapıcı özellik bakımından değerlendirilmiş ve bunlardan 150 kadar madde hakkında "kanseri yapabilir" şeklinde sonuca varılmıştır. Ancak bu 150 maddenin hepsi hakkında, kesin olarak kanser yaptığı şeklinde fikir birliği yoktur. Bir kısmı hakkında oldukça güçlü kanıtlar, bazıları hakkında da zayıf kanıtlar elde edilmiştir. Bu durumda bu maddelerin insanlarda kanser yaptığını kesin olarak ifade etmek mümkün değildir. Sonuç olarak bugün için insanda kanser yaptığı kesinleşmiş olan kimyasal madde ve fiziksel etken sayısı 30'dur. Bu maddeler pek çok iş kolunda kullanılmaktadır.

Mesleki kanserler arasında en sık görülen tür akciğer kanseridir. İnsanların çalışma ortamında karşılaştıkları etkenlerin pek çoğu

■
solunum yolu ile vücuda girmektedir. Asbest, krom, nikel, çeşitli hidrokarbonlar ve radyo aktif maddeler bu konunun örnekleridir. Öte yandan akciğer kanseri insanlarda en sık görülen kanser türüdür. Bu nedenlerle mesleki kanserler içinde de akciğer kanseri en sık kanser türü olmaktadır. Akciğer kanserinden başka solunum sisteminin diğer kanserleri, mesane kanseri, kan kanseri de sık görülen diğer kanser türleridir. Akciğer ve solunum sistemi kanserlerinin yüzde 20-25 kadarı mesleki maruziyetlere atfedilmektedir. Bu oran deri kanseri, mesane kanseri ve kan kanseri için yüzde 10 dolayındadır. Diğer kanser türlerinde mesleki maruziyetlerin payı daha azdır. İnsanlardaki bütün kanser türleri olarak ele alındığı zaman mesleki maruziyetlerin payı yüzde 5 dolayındadır, yani 20 kanserden bir tanesi mesleki maruziyetler sonucu gelişmektedir.

KORUNMA :

Mesleki kanserlerden korunmada, meslek hastalıklarından korunma için bilinen yöntemler geçerlidir. Aslında kanserin nedeni kesin olarak bilinemediğinden kanserden korunmak için de kesin bir yaklaşımdan söz edilemez. Ancak, mesleki kanserler işyeri ortamındaki bazı maruziyetler sonucunda geliştiğine göre, bu maruziyetlerin kontrolü ile mesleki kanserlerden korunma sağlanması mümkündür. Sonuç olarak mesleki kanserlerden korunmada başlıca iki temel yöntem vardır; teknik önlemler ve tıbbi önlemler.

A) Teknik önlemler : Bu grup önlemlerin başında kanser yapan maddenin kullanılmaması, bu maddenin yerine başka maddelerin kullanıma sokulması (bustitution - ikame) gelir. Bu tür uygulamanın örnekleri benzen ve asbest konusunda yapılmıştır. Benzen yerine toluen vs. bir takım solventler, asbest yerine de bazı lifsel yapılmıştır. Bu tür koruma en etkili ve kesin korunma şekli olmakla birlikte her zaman uygulanması mümkün olmamaktadır. Günümüzde, çeşit-

li yönlerden riskli olduğu bilinen bazı maddeleri kullanma zorunluğu vardır. Bu durumda da yapılabilecek bazı koruyucu uygulamalar vardır. İşlemin kapalı sistemler içinde yapılması, etkili havalandırma sistemlerinin kurulması, ayırma (izolasyon) gibi önlemler ve çeşitli kişisel koruyucu (maske, koruyucu giysi vs.) araçların kullanılması yoluyla da işyeri ortamında bulan bir maddenin zararlı etkilerinden korunmak mümkündür.

B) Tıbbi önlemler : Mesleki kanserlerden korunmada başlıca tıbbi önlemler, işe giriş muayeneleri ve periyodik muayenelerdir. İşe giriş muayenesinde kanser bakımından riski daha çok olabilecek kişiler (ailesinde kanser öyküsü bulunan, çok sigara içen, yaşlı vs.) değerlendirilir ve bu kişilerin mesleki kanser riski olan işlerde çalışmaları önlenabilir. Bunun ötesinde kanser yapıcı maddelerin kullanıldığı işlerde çalışan kişiler aralıklarla muayene edilerek sağlık bozulması erken dönemde saptanabilir. Bu yolla - eğer bir kanser gelişmesi varsa - kanserin erken teşhisi sağlanmış olur ki erken dönemde yakalanıp tedavisi yapılan kanser olgularında, tedavinin başarısı daha yüksektir, hatta bazı kanser türlerinde erken teşhis ile tam iyileşme (şifa) da sağlanabilmektedir. İşe giriş ve periyodik muayenelerin yanı sıra, mesleki kanserlerden korunma konusunda sağlık eğitiminin de çok önemli bir yeri vardır. Gerek işyerinde gerekse işyeri dışında kanser yapabilecek maddeler ile bu maddelerin etkileri sağlık eğitim programlarında anlatılarak korunma yolları hakkında bilgiler verilir.

Sonuç olarak çalışma yaşamında özellikle bazı iş türlerinde kanser yapabilen maddelerin kullanılmasına bağlı olarak kanser riski söz konusudur. Ancak gerekli önlemler etkili bir şekilde uygulandığında bu kanserlerden başarılı bir şekilde korunma sağlamak da mümkündür.

YASA DEĞİŞİKLİĞİ ÖNERİLERİMİZ DAHA NE KADAR BEKLETİLECEK ?

BU SAYIMIZDA DA 1475 SAYILI YASAYA AİT DEĞİŞİKLİK ÖNERİLERİMİZİ SUNUYORUZ.

TÜRK-İŞ TARAFINDAN HAZIRLANARAK, 22 MART ZİRVESİNDE BAŞBAKAN YILDIRIM AKBULUT'A SUNULAN, BAŞTA ANAYASA OLMAK ÜZERE, ÇALIŞMA HAYATINI İLGİLENDİREN DİĞER YASALARLA İLGİLİ DEĞİŞİKLİK ÖNERİLERİMİZ, ARADAN SEKİZ AY GEÇMİŞ OLMASINA RAĞMEN, VERİLEN VAATLERE RAĞMEN, MAALESEF HENÜZ TBMM KOMİSYONUNA BİLE İNTİKAL ETTİRİLMİŞ DEĞİL.

24 EYLÜL VE 30-31 EKİM TARİHLERİNDE ANKARA'DA TOPLANAN TÜRK-İŞ BAŞKANLAR KURULUNDA DA ELEŞTİRİ KONUSU OLAN BU İLGİSİZLİĞİN DAHA FAZLA SÜRDÜRÜLMEMESİ DİLEĞİ İLE GEÇEN SAYILARIMIZDAN BU YANA, KONFEDERASYONUMUZUN BU KONUYA İLİŞKİN ÖNERİLERİNİ YAYINLAMAYI SÜRDÜRÜYORUZ. GELECEK SAYIDA İSE, DİĞER ÖNERİLERİ YAYINLAYACAĞIZ.

1475 SAYILI İŞ KANUNU İLE İLGİLİ ÖNERİLERİMİZ:

1475 SAYILI İŞ KANUNU İLE İLGİLİ DEĞİŞİKLİK ÖNERİLERİ

(Geçen sayıdan devam)

İş kanunlarımızı bu anlamda değerlendirecek, özellikle hizmet akdinin sona ermesini düzenleyen hükümler bakımından Anayasa'daki sözleşme özgürlüğünün, çalışmak hak ve ödevi aleyhine korunduğu görülür. Gerçekten, çalışma herkesin hakkı ve ödeviyse iş bulmuş kişilerin işsiz duruma getirilmeleri için nesnel, haklı nedenler ve kaçınılmaz zorunluluklar olmalıdır. Bunun dışındaki nedenlerle hizmet akdinin sona erdirilebilmesi olanağı sözleşme özgürlüğünün keyfi olarak kullanılması anlamına gelir. Anayasamız böyle bir kullanımı öngörmemiştir.

GEREKÇE

İş Hukuku'nun ortaya çıkmasını gerekli kılan evrensel nitelikteki nedenlerin başında, devletin toplumsal niteliğinin önem kazanması ve güçsüzün yanında, onun haklarını korur duruma gelmesidir.

İş Hukukunun kurallarını ortaya koyan iş yasaları da güçsüzün güçlü karşısındaki haklarını koruyabildiği ve güvence altına alabildiği ölçüde çağdaştır ve toplumsal huzuru sağlayıcıdır.

İş Kanunlarımızı bu anlamda değerlendirecek, özellikle hizmet akdinin sona ermesini düzenleyen hükümler bakımından Anayasa'daki sözleşme özgürlüğünün, çalışma hak ve ödevi aleyhine korunduğu görülür. Gerçekten, çalışma herkesin hakkı ve ödeviyse iş bulmuş kişilerin işsiz duruma getirilmeleri için nesnel, haklı nedenler ve kaçınılmaz zorunluluklar olmalıdır. Bunun dışındaki nedenlerle hizmet akdinin sona erdirilebilmesi olanağı sözleşme özgürlüğünün keyfi olarak kullanılması anlamına gelir. Anayasamız böyle bir kullanımı öngörmemiştir.

Bu yaklaşımla İş Kanunu'nun 13, 17 ve 24 ncü maddeleri hizmet akdinin sona erdirilmesini, herkesin sahip olduğu Anayasa buyruğu gereği olan çalışma hak ve ödevinin keyfi olarak sona erdirilmesine olanak bırakmayacak biçimde yeniden düzenlenmesi zorunlu görülmektedir.

Bu düzenleme çağdaşlaşma yolunda sık sık örnek gösterdiğimiz gelişmiş batı demokrasilerinde uzun süreden beri uygulanan, artık tartışması yapılmayan, benimsenmiş kurallardır.

İstihdam güvencesinin hayata geçirilmesi, işverenin keyfi davranışlarına son verilebilmesi ve işçi/işveren arasındaki ilişkilerde yargı denetiminin hakim kılınması amacıyla 13 ncü maddenin değiştirilmesi gerekli görülmektedir.

Bu değişiklik ile işçi/işveren tarafından adaletli ortam içinde çalışmaları sağlanmış olarak bunun sonucu çalışma barışı ve iş huzuru önemli ölçüde gerçekleşebilecektir.

MADDE 14 — KIDEM TAZMİNATI

Bu Kanuna tabi işçilerin hizmet akitlerinin :

1. İşveren tarafından,
2. İşçi tarafından,
3. Muvazzaif askerlik hizmeti dolayısıyla,
4. Bağlı bulundukları kurum veya sandıklardan yaşlılık, emeklilik veya malûllük aylığı yahut toptan ödeme almak amacıyla;

Feshedilmesi veya işçinin herhangi bir neden sonucu ölümü sebebiyle son bulması hallerinde işçinin işe başladığı tarihten itibaren hizmet aktinin fasıllarla da olsa devamı süresince her geçen tam yıl için işverence işçiye 30 günlük ücreti tutarında kıdem tazminatı ödenir. Bir yıldan artan süreler için de aynı oran üzerinden ödeme yapılır.

İşçilerin kıdemleri, hizmet akdinin devam etmiş veya fasıllarla yeniden akdedilmiş olmasına bakılmaksızın aynı işverenin bir veya değişik işyerlerinde çalıştıkları süreler gözönüne alınarak hesaplanır. İşyerinin devir veya intikali yahut herhangi bir bü rutle bir işverenden başka bir işverene geçmesi veya başka bir yere nakli halinde işçinin kıdemi, işyeri veya işyerlerindeki hiz-



met akitleri sürelerinin toplamı üzerinden hesaplanır. İşlemiş kıdem tazminatından her iki işveren müştereken ve müteselsilen sorumludur. Ancak işverenler arasındaki devir sözleşmesinde kararlaştırılan esaslar saklıdır.

İşçinin birinci bendin 4 ncü fıkrası hükmünden faydalana bilmesi için aylık veya toptan ödemeye hak kazanmış bulunduğunu ve kendisine aylık bağlanması veya toptan ödeme yapılması için yaşlılık sigortası bakımından bağlı bulunduğu kuruma veya sandığa müracaat etmiş olduğunu belgelemesi şarttır. İşçinin ölümü halinde bu şart aranmaz.

T.C. Emekli Sandığı Kanunu ve Sosyal Sigortalar Kanunu-na veya yalnız Sosyal Sigortalar Kanununa tabi olarak sadece aynı yada değişik kamu kuruluşlarının geçen hizmet sürelerinin birleştirilmesi suretiyle Sosyal Sigortalar Kanununa göre yaşlılık veya malûllük aylığına yada toptan ödemeye hak kazanan işçi-ye, bu kamu kuruluşlarının geçirdiği hizmet sürelerinin toplamı üzerinden son kamu kuruluş işverenince kıdem tazminatı ödenir.

Ancak, bu tazminatın T.C. Emekli Sandığına tabi olarak geçen hizmet süresine ait kısmı için ödenecek miktar, yaşlılık veya malûllük aylığının başlangıç tarihinde T.C. Emekli Sandığı Kanununun yürürlükteki hükümlerine göre emeklilik ikramiyesi için öngörülen miktardan fazla olamaz.

Bu maddede geçen kamu kuruluşları deyimi, genel, katma ve özel bütçeli idareler ile 468 sayılı Kanunun 4 ncü maddesinde sayılan kurumları kapsar.

Aynı kıdem süresi için birden fazla kıdem tazminatı veya ikramiye ödenmez. Ancak, evvelce bir kıdem tazminatı alınmış ise, işçinin tüm hizmetleri nazara alarak bu maddeye göre hesap edilecek kıdem tazminatından evvelce ödenen miktar indirilerek kalanı ödenir.

Kıdem tazminatının hesaplanması son ücret üzerinden yapılır. Parça başı akort, götürü veya yüzde usulü gibi ücretin sabit olmadığı hallerde ise son bir yıllık süre içinde ödenen ücretin o süre içinde çalışılan günlere bölünmesi suretiyle bulunacak ücret bu tazminatın hesabına esas tutulur. Ancak, son bir yıl içinde işçi ücretlerine zam yapıldığı takdirde, tazminata esas ücret, işçinin işten ayrılma tarihi ile zammın yapıldığı tarih arasında alınan ücretin aynı süre içinde çalışılan günlere bölünmesi suretiyle hesaplanır.

13. Maddede düzenlenen tazminatı ile bu maddede yer alan kıdem tazminatına esas olacak ücretin hesabının 26. maddenin 1. fıkrasında yazılı ücrete ilâveten işçiye sağlanmış olan para ve para ile ölçülmesi mümkün akdi ve kanundan doğan menfaatler de gözönünde tutulur. Kıdem tazminatının zamanında ödenmemesi sebebiyle açılacak davanın sonunda hakim, gecikme süresi için, ödenmeyen süreye göre, mevduata uygulanan en yüksek faizden ödenmesine hükmeder. İşçinin mevzuattan doğan diğer hakları saklıdır.

Bu maddede belirtilen kıdem tazminatı ile ilgili 30 günlük süre, hizmet akitleri veya toplu iş sözleşmeleri ile işçi lehine değiştirilebilir.

İşçinin ölümü halinde, yukarıdaki hükümlere göre doğan tazmin hakkı, kanuni mirasçılara ödenir.

Kıdem tazminatından doğan sorumluluğu işveren, şahıslara veya sigorta şirketlerine sigorta ettiremez.

İşverenin sorumluluğu altında ve sadece yaşlılık, emeklilik, malûllük, ölüm ve toptan ödeme hallerine mahsus olmak kaydıyla Devlet veya Kanunla kurulu kurumlarda veya % 50 hisse-den fazlası Devlete ait bir bankadan veya bir kurumda işveren tarafından kıdem tazminatı ile ilgili bir fon tesis edilir.

Fon tesisi ile ilgili hususlar kanunla düzenlenir.

GEREKÇE

İşçi hakları bakımından hayati önem taşıyan Kıdem Tazminatı müessesesine vücut veren kanun maddesinin düzenlenmesi

sırasında iş hukukunun genel ilkelerine riayet edilmediği açıktır. Özellikle "hizmetlerin birleştirilmesi" sırasında mevcut düzenlemenin hak kaybına yol açtığı bilinmektedir. Kamu sektöründe, ister rızası ile ister rızası dışında, istihdam statüsü değişikliğe uğrayan işçilerin tüm hizmetlerinin değerlendirilmesi - esası benimsenmelidir.

2320 sayılı yasa bu sosyal görüşten hareketle yeni bir düzenleme getirmiş ise de, bir sonraki fıkrafta **"yukarıda belirtilen kamu kuruluşlarında işçinin hizmet aktinin evvelce bu maddeye göre kıdem tazminatı ödenmesini gerektirmeyecek şekilde sona ermesi geçen hizmet süreleri kıdem tazminatının hesabında dikkate alınmaz."** hükmünü vaz ederek tüm hizmetlerin birleştirilerek kıdem tazminatı süresinin hesap edilmesi temel ilkesi sarsılmıştır.

Amaç, tüm hizmetlerin değerlendirilmesidir. Memurluk ve işçilik statüsünde geçirilmiş hizmetlerin birleştirilerek hale getirilmesi yolu ile eşitlik sağlanmasıdır.

Memur bakımından hizmet ilişkisinin feshi söz konusu değildir. Memur, istifaen ilişkiye son verebilir. Mevcut düzenlemede bu takdirde hizmetlerin birleştirilerek değerlendirilmesine müsaittir. Ancak, aynı imkan işçilere tanınmamıştır. Eşitlik ilkesini bozan bu duruma son verebilmek için, söz konusu fıkranın madde metninden çıkartılması zaruri görülmüştür.

İş hukukunun genel ilkelerinden birisi de, yasalarla işçi lehine **"asgari"** şartların belirtilmesi, **"azami"** hat için bir sınır konulmamasıdır. Nitekim Yargıtay, çeşitli kararlarında, "İş Kanununa ait hükümlerin kural olarak nisbi nitelikte emredici hükümler olduğunu, iş kanununda öngörülen hakların işçi için asgari olup **"taban"** teşkil edeceğini, bu tabanın üstüne çıkılabileceğini ve fakat altına inilemeyeceğini, kamu düzeninin sınırlayıcı etkisinin sadece işveren için söz konusu olabileceğini, tarafların **"toplu iş sözleşmesi ya da hizmet akdi ile işçi yararına olarak kanundakinden farklı hükümler koymalarının caiz ve geçerli olacağını"** belirtmiştir.

Türk İş hukukuna hakim görüş, iş kanunlarında yer alan hükümlerin emredicilik karakterinin, işçi yönünden mutlak olmayıp nisbi olduğudur. Kanunla tesbit edilen sınırın altına inilemez ve fakat işçi yararına üstüne çıkılması mümkündür.

Bu temel ilkeye rağmen 2320 sayılı yasa, kıdem tazminatında **"asgari"**yi değil, **"azami"** yi gösterme yolunu seçmiştir. Kıdem tazminatına tavan getirme düşüncesi işçi hakları bakımından tehlikelidir ve Anayasa ile teminat altına alınmış toplu sözleşme düzenini ve akit serbestisi ilkesini ortadan kaldırmaya yöneliktir. Bu nedenle kıdem tazminatı için öngörülen **"tavan"** sınırlandırılmasının kaldırılması yerinde görülmüştür.

Mevcut maddede işçinin ölümü- kıdem tazminatı ödenmesini gerektiren sebep olarak belirtilmiş ise de, uygulamada Yargı kararları, özellikle, iş kazası sonucu ölümlerde işçinin kusurlu olması halinde kıdem tazminatına hak kazanamama sonucu doğuracak şekilde yönlendirilmektedir. İş kazası sonucu bile olsa ölüm olayı, başlı başına kıdem tazminatı ödenmesini gerektiren sebep olma niteliğini zedelememek için maddeye bir açıklık getirilmiştir.

MADDE 16 — İŞÇİNİN BİLDİRİMSİZ FESİH HAKKI

Süresi belirli olsun veya olmasın, sürekli hizmet akidlerinde işçi, aşağıda yazılı hallerde, dilerse akdi sürenin bitiminden önce veya bildirim önelini beklemezsizin feshedebilir.

■ I — Sağlık Sebepleri :

a) Hizmet akdinin konusu olan işçinin yapılması sözleşme sırasında bilinmeyen ve işin mahiyetinden doğan bir sebeple işçinin sağladığı veya yaşayışı için tehlikeli olursa,

b) İşçinin sürekli olarak yakından ve doğrudan doğruya buluşup görüştüğü işveren, yahut başka bir işçi bulaşıcı veya işçinin işi ile bağdaşmayan bir hastalığa tutulursa,

II — Ahlâk ve iyi niyet kurallarına uymayan hallerde ve benzerleri:

a) Hizmet akdi yapıldığı sırada bu akdin esaslı noktalarından biri hakkında yanlış vasıflar veya şartlar göstermek yahut gerçeğe uygun olmayan bilgiler vermek veya sözler söylemek gibi hallerde işveren işçiyi yanıltırsa,

b) İşveren işçiye veya ailesi üyelerinden birine karşı satışmada bulunur veya gözdağı verirse, yahut işçiyi veya ailesi üyelerinden birini kanuna karşı davranışa özendirir, kışkırtır, sürükler, yahut işçiye veya ailesi üyelerinden birine karşı hapsi gerektiren bir suçu işlerse yahut işçi hakkında şeref ve haysiyet kırıcı asılsız ağır isnat veya ithamlarda bulunursa,

c) İşveren tarafından işçinin ücreti kanun hükümleri veya iş sözleşmesi şartları gereğince hesaplar edilmez veya ödenmezse,

ç) Ücretin parça başına veya iş tutarı üzerinden ödenmesi kararlaştırılıp da işveren tarafından işçiye, yapabileceği sayı ve tutardan az işverildiği hallerde, aradaki ücret farkı zaman esasına göre ödenerek işçinin eksik aldığı ücret karşılanmazsa, yahut iş şartları esaslı bir tarzda değişir, başkalaşır veya uygulanmazsa; (sözleşmelere bu fıkradaki haller hakkında başka türlü kayıt konmamak şartıyla)

e) İşveren, işyerinde işçinin ikazlarına rağmen iş güvenliğini sağlayıcı önlemleri almazsa,

III — Zorlayıcı sebepler :

“İşçinin çalıştığı işyerinde bir haftadan fazla süre ile işin durmasını gerektiren zorlayıcı sebepler ortaya çıkarsa”

IV — Muvazzaf askerlik hizmeti dolayısıyla,

V — Bağlı bulundukları kurum ve sandıklardan yaşlılık, emeklilik veya, malüllük aylığı yahut toptan ödeme almak amacıyla, sona erdirmelerde.

GEREKÇE

İşçi/işveren ilişkilerinde işçinin ekonomik, sosyal ve kültürel hakları ile ahlâki değerlerin korunması için maddenin yukarıdaki şekilde değiştirilmesi gerekli görülmüştür.

MADDE 17 — İŞVERENİN BİLDİRİMSİZ FESİH HAKKI

Süresi belirli olsun veya olmasın, sürekli hizmet akitlerinde işveren aşağıda yazılı hallerde, dilerse hizmet akdini sürenin bitiminden önce veya bildirim önelini beklemeksizin feshedebilir.

I. Sağlık Nedenleri :

a) Sağlık Nedenleri:

İşçinin hastalığı, analığı veya sakatlığı nedeniyle devamsızlığının Sosyal Sigortalar Kanunu'nun iş kazası ve meslek hastalıkları veya hastalık ve analık sigortası hükümlerine göre tedavisi için öngörülen süreleri aşması,

b) İşçinin bulaşıcı veya işi ile bağdaşmayacak derecede tıksinti verici bir hastalığa tutulduğunun anlaşılması halinde, iş askıya alınmakla birlikte (a) bendinde belirtilen tedavi süresinin bitmesinden sonra,

II. Ahlâk ve iyiniyet kurallarına uymayan haller ve benzerleri :

a) Hizmet akdi yapıldığı sırada bu akdin esaslı noktalarından biri için gerekli vasıflar veya şartlar kendisinde bulunmadığı halde bunların kendisinde bulunduğunu ileri sürerek, yahut gerçeğe uygun olmayan bilgiler veya sözler söyleyerek işçinin işvereni yanıltması,

b) İşçinin yapmakla ödevli bulunduğu görevleri kendisine yazılı olarak hatırlatıldığı halde yapmaması,

c) Ahlâk ve iyiniyet kurallarına uymayan haller nedeniyle işçinin işyerinde 7 günden fazla hasiple cezalandırılan ve cezası ertelenmiyen bir suç işlemesi,

d) İşçinin, işverenin güvenini kötüye kullanmak, hırsızlık, yapmak, işverenin meslek sırlarını ortaya atmak gibi doğruluk ve bağlılığa uymıyan davranışlarda bulunması,

e) İşçinin (c) bendi dışındaki bir suçtan dolayı gözaltına alınması veya tutuklanması hali dışında, işverenden izin almaksızın veya haklı bir sebebe dayanmaksızın ardı ardına iki gün veya bir ay içinde iki defa herhangi bir tatil gününden sonraki işgünü, yahut bir ayda üç işgünü işine devam etmemesi,

f) İşçinin kendi isteği veya savsaması yüzünden işin güvenliğini tehlikeye düşürmesi, işverenin malı olan veya malı olmayıp da eli altında bulunan makinaları, tesisatı veya başka eşya ve maddeleri 3 aylık ücretinin tutarı ile ödememeyecek derecede basara veya kayba uğratması.

GEREKÇE

16 ncı maddede yapılan değişikliklerle uygun sağlanması ve işverenin objektif ölçülere dayanmayan hallerde fesih hakkının sınırlandırılması düşüncesiyle maddenin yukarıdaki şekilde değiştirilmesi gerekli görülmüştür.

MADDE 24 — İŞTEN ÇIKARMANIN SONUCU

“İşverenler ekonomik ve teknik zorunluluklar nedeniyle toplu olarak veya kısa aralıklarla 10'dan az olmamak üzere işyerindeki işçi sayısının onda biri veya daha fazla işçiyi işten çıkarmak istedikleri takdirde, durumu işçileri çıkarmadan en az 1 ay önce ilgili Bölge Çalışma Müdürlüğüne ve İş ve İşçi Bulma Kurumuna gerekçeleriyle birlikte yazılı olarak bildirmek ve izin almak zorundadırlar. İşverenler bu madde gereğince yapacakları fesihlerde 13 ncü madde hükümlerine uymak zorundadırlar.

Bölge Çalışma Müdürlüğünce işverenin ileri sürdüğü gerekçelerin doğru olup olmadığı işyerinde yapılacak inceleme ile saptanır. İzin isteği bu inceleme sonucuna göre gerekçeli olarak kabul ya da red edilir.

Bölge Çalışma Müdürlüğünün kararına karşı işçi ve işverenler İş Mahkemesine başvurabilirler.

Bu suretle işten çıkarılan işçilerin akdin feshinden doğan hakları saklıdır. Topluca işten çıkarılan işçiler, işyerine yeniden işçi alınmaya başlandığında başvurmaları şartı ile öncelikle işe alınırlar.

Bu maddeye aykırı hareket eden işverenler hakkında 13 ncü madde hükümleri uygulanır.”

DİSİPLİN KURULU'NA SEVKEDİLMEDEN İŞÇİNİN İŞ AKTİ FESHEDİLEMEZ..

**YARGITAY 9. HUKUK
DAİRESİ**

**E. : 1990/8227
K. : 1990/12619
T. : 29.11. 1990**

DAVA : Davacı, ihbar ve kıdem tazminatı, ikramiye ve ücret alacağı ile sosyal haklar karşılığının ödetilmesine karar verilmesini istemiştir.

Yerel mahkeme, isteği kısmen hüküm altına almıştır.

Hüküm süreci içinde davalı avukatı tarafından temyiz edilmiş olmakla dosya incelendi, gereği konuşulup düşünüldü:

YARGITAY KARARI

TİS.nin 66. maddesinin (A) bendinde disiplin kurulu kararı olmadan işçiye ceza verilmeyeceği hükme bağlanmıştır. Aynı maddenin (E) bendinde de işten çıkarma disiplin cezaları arasında gösterilmiştir. Onu takip eden fıkralarında da işçiye isnat edilen eylemden dolayı koşuşturma açılması için belirli süreler öngörülmüştür. Toplu iş

ÖZET : Toplu İş Sözleşmesinin disiplin cezaları ile ilgili hükümleri geçerlidir. Disiplin Kuruluna sevkedilmeden işçinin iş akti feshedilemez.

sözleşmesinin bu hükümleri bağlayıcı niteliktedir. Bu nedenle işverenin sözleşmenin bu hükümlerine riayet etmesi gerekir. Bunun sonucu olarak, işçiyi disiplin kuruluna sevk etmeden iş akdini feshedemez. Davada fesih nedeni olarak gösterilen olaylar için davacı disiplin kuruluna sevkedilmemiş veya sevkedilme önerisi de gerçekleştirilmemiş ve böylece sözleşmede koşuşturma için öngörülen sürelerde geçirilmiştir. Bu durum, davalının, davacının iş akdini feshetmesi ihbar ve kıdem tazminatı sonucunu doğurur. O halde gerçekleşecek olan ihbar ve kıdem tazminatına karar vermek gerekir.

SONUÇ : Temyiz olunan kararın yukarıda gösterilen sebepten BOZULMASINA, peşin alınan temyiz harcının istek halinde ilgiliye iadesine 29.11.1990 gününde oybirliğiyle karar verildi.

GEREKÇE

İstihdam güvencesi sağlamak, toplu işçi çıkarmalarını keyfilikten kurtarmak ve idari makamların, işveren tasarruf üzerinde denetimlerini kurarak haksızlıkları önlemek düşüncesiyle maddenin yukarıdaki şekilde değiştirilmesi uygun görülmüştür.

MADDE 32 — ASGARİ ÜCRET

Hizmet aktiyle çalışan hertürlü işçi ile gemi adamı ve gazetecilerin ekonomik ve sosyal durumlarının düzeltilmesi için Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca, Asgari Ücret Tesbit Komisyonu aracılığı ile ücretlerin asgari hadleri her yıl başında tesbit edilir.

Asgari Ücret Tespit Komisyonu, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının tesbit edeceği üyelerden birinin başkanlığında Çalışma Bakanlığı Çalışma Genel Müdürü, İşçi Sağlığı Genel Müdürü, Devlet İstatistik Enstitüsü Ekonomik İstatistikler Daire Başkanı, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı Konjonktür ve Yayın Dairesi Müdürü, Devlet Plânlama Teşkilatından konu ile ilgili Daire Başkanı ile bünyesinde en çok işçiyi bulunduran en üst işçi teşekkülünden değişik işkolları için seçecekleri beş, bünyesinde en çok işvereni bulunduran en üst işveren teşekkülünden değişik işkolları için seçeceği beş temsilciden kurulur. Asgari Ücret Tespit Komisyonu en az on üyesinin katılımıyla toplanır. Üye oylarının çoğunluğu ile karar verilir. Oyların eşitliği halinde Başkanın bulunduğu taraf çokluk sayılır.

Komisyon kararları kesindir. Kararlar Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe girer.

Asgari ücret, tüm işçiler için ülke düzeyinde aynı miktar olarak belirlenir.

Asgari Ücret Tesbit Komisyonunca belirlenecek ücret işçiye net olarak ödenir. Asgari ücret vergiden muaftır.

Asgari ücretin tesbiti sırasında işçi, eşi ve üç çocuğu olan bir aile olarak kabul edilir ve bağımlılık faktörü hesaplamasında bu sayı esas alınır.

Komisyonun çalışma şekli, asgari ücretin tesbiti sırasında uygulanacak esaslar ile Başkan, üye ve raportörlere verilecek huzur hakları Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Maliye Bakanlığının ortaklaşa hazırlayacakları yönetmelikte belirtilir.

Asgari Ücret Tespit Komisyonunun çalışmasını sağlamak ve kolaylaştırmak için Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının bünyesinde ayrı bir büro kurulur.

GEREKÇE

Asgari ücret, işçinin ailesi ile birlikte insan onuruna yaraşır bir hayat düzeyi içinde yaşamasını sağlayacak temel ve kutsal bir ücrettir.

Bugüne kadarki uygulamalarda görülen asgari ücretin, -sefalet ücreti- olmaktan çıkarılması, ekonomik model gereği ve enflasyonist uygulamalar karşısında her yıl belirlenmesi, asgari hayat düzeyi kurmayı amaçlayan asgari ücretten vergi kesilmesi, tüm çalışanlar için ülke düzeyinde aynı miktarda temel ücret tespiti ve işçinin ailesi ile birlikte dikkate alınması hususlarının gerçekleşmesi için madde metninin yukarıdaki şekilde değiştirilmesi gerekli görülmüştür.

**YILMAZ,
1. Verimlilik
Şurasında
Konuştu :**

“HAKKINI ALAMAYAN İŞÇİ ÜRETİMİ DURDURUR”

MPM'nin Ankara'da 4 Aralık'ta düzenlendiği “Birinci Verimlilik Şurası”nın ilk gününde, Cumhurbaşkanı'nı protesto amacıyla Genel Başkan Ş. Yılmaz ve işçi kesimini temsil edenler, toplu halde salondan çıktılar.

Bu hareket nedeniyle ertelediği konuşmasını Şûra'nın üçüncü günü yapan Şevket Yılmaz, verimlilik ve işçi haklarının birbiriyle ilişkisini anlatırken, “Hakkını alamayan işçi, üretim durdurma mecburiyetiyle karşı karşıyadır.” dedi.

ŞEVKET YILMAZ'IN KONUŞMASI

Genel Başkan Yılmaz şunları söyledi:

“İlk kez düzenlenen bu toplantıda, kesim temsilcilerinin de görüşleri alınmak suretiyle ülkemizin verimlilik potansiyelini akademik bir ortamda tartışabilme imkanını verdikleri için, MPM'yi kutlarım.

Bütün ekonomik ve siyasal sistemlerin temelinde ferdin hayat standardının yükselmesi başlıca amaçtır. Bu durum, ülkelerin ekonomik gelişmesi ve kalkınmasıyla doğrudan ilgilidir.

Üretimin temel faktörü olan işçi, sistemin adı ne olursa olsun, hangi araçlar bulunursa bulunsun üstlendiği görevin bilinci içinde her zaman üretkendir.

Ancak, bu üretimin istenen düzeye ulaşabilmesi, yani verimli olunabilmesi için işçilerin temel hak ve özgürlüklerinin noksansız verilmesi gerekir. Bir insanın verimli çalışmasını sağlamak, onu herşeyden önce sıkıntıdan kurtarmakla mümkündür.

Hükümet-işçi-işveren bu ortak hedefte birleşebiliyor isek, ülkemizde de geleceğe dönük olarak yüksek verimlilikten söz edebiliriz.

Oysa, yaşadığımız bu günlerde, işçi sendikaları olarak üretimin kaynağı saydığımız emekçilerin sosyo-ekonomik haklarını istenen düzeyde sağlayamamanın üzüntüsü içindeyiz. Bugün bu toplantıda bulunan devlet ve hükümet yetkilileri, işçilerimize hakettiği ücreti vermemek için direnmekte ve kamu kesiminde karşımıza çıkardıkları memur statüsündeki Kamu İşveren Sendikaları yöneticileri de bu direnci bir direktif sayarak, insiyatif kullanmaktan yoksun şekilde toplu sözleşme masalarında acz içinde kalmaktadırlar.

Özel sektör işverenleri de, malesef aynı yolu izlemektedir.

Bugünkü hayat koşulları altında ortalama brüt ücreti 500-600 bin lira olan işçilere insanca yaşama hakkı çok görülmektedir.

Bu yüzden özellikle 1990 yılının ikinci altı ayındaki toplu iş sözleşme müzakereleri çıkmazında, uyuşmazlıklara gidilmiştir.

Grevler başlamıştır.

Bu grevler pek tabii gelişip yaygınlaşacaktır.

Hakkını alamayan işçi üretimi durdurma mecburiyetiyle karşı karşıyadır.

Bunun vebali işçinin değildir.

İşçi hak ve çıkarlarının daha iyi gözetildiğine şahit olduğumuz 1980 öncesinde verimlilik yükselmiş, kalkınma hızı artmıştır. Buna karşılık son yıllarda reel gelirlerde yüzde 50'ye varan azalmalar meydana gelince, maliyetlerdeki işçilik payı yüzde 30'lardan yüzde 12'lere inince, verimlilik artışı ile ücret düzeyi arasındaki doğru orantılı denge, ister istemez bozulmuştur.

Burada eğer Türkiye'nin verimlilik potansiyelini görüşüyorsak, bu gerçekleri hiçbir mazeretin arkasına sığınarak görmezlikten gelemeyiz.

DEVLET, FERDİN REFAHINI DÜŞÜNMEK ZORUNDA..

Eğer devlet toplum için ise ve yapılan herşey ferdin refahını sağlamayı amaçlıyorsa, önce ferdin refahını düşünmek zorundayız.



Yılmaz: “Ülkemizde uygulanan ekonomik politikalar yanlış”.

İNSAN HAKLARI GÜNÜ

TÜRK-İŞ : "ÜLKEMİZDEKİ YASAK VE KISITLAMALAR KALDIRILMALIDIR.."

TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu, "İnsan Hakları Evrensel Bildirisi" nin 42. yıldönümü nedeniyle yayınladığı mesajda, ülkemizde insan haklarına konulan yasak ve kısıtlamaların süratle kaldırılmasını istedi.

TÜRK-İŞ'in 10 Aralık günü yayınladığı bu konudaki mesajında, şöyle denildi:

"Bugün, 'İnsan Hakları Evrensel Bildirisi'nin yayınlanışının ve Dünyada kabulünün 42. yıldönümüdür.

Çağdaş gelişmeye aday olmanın en önemli belgesi sayılan bu bildiri ile Dünyadaki tüm insanların doğuştan itibaren hür ve eşit olduğu ve kimseye ayırım yapılamıyacağı belirtilerek temel insan haklarının vazgeçilmezliğine değinilmiştir.

Katılımcı, hür demokratik ülkelerde titizlikle gözetilen ve riayeti kesinlikle sağlanan temel insan haklarının, dünya durdukça gelişerek devamı, işçi kesimi olarak en büyük arzumuzdur.

İNSAN, İKİNCİ PLANA İTİLMEKTEDİR

Ama ne yazık ki, ülkemizde bu temel hak ve özgürlükler arzalı şekilde işlemekte, ön plânda olması gereken insan, ikinci plâna itilmektedir.

Anayasa ve bazı yasalar, başta işçiler ve sendikalar olmak üzere, temel hak ve özgürlükleri önemli ölçüde kısıtlamıştır. Aradan 42 yıl geçmiş olmasına rağmen, çağdaş ileri toplumlardaki bu hakların Türkiye'de yasaklı ve kısıtlı olması, en büyük üzüntü kaynağımızdır. İşçi haklarının sıkça gözardı edilmesi ve çalışanların sadece bir üretim aracı gibi görülmesi, bir insanlık ayıbıdır. Yasakla insan hakkı bir arada olamaz.

Bu yasaklar kalkmalı, bu kısıtlamalardan ve bunlara bağlı bazı antidemokratik uygulamalardan süratle vazgeçilmelidir.

43. yıldönümünde, güzel ülkemizde de çağdaş insan hak ve özgürlüklerinin noksansız uygulaması arzusuyla 42. yılın tüm insanlığa ve sarsıntı geçiren dünya barışına olumlu katkılar sağlamasını dileriz."

İşçi ücretlerini sadece btr maliyet unsuru olarak görüp değerlendirmek, tabii ki yanlış olur. Esasen işçi ücretlerinin maliyet içindeki payı belli. Buna rağmen gerek gelir paylaşımında, gerekse işverenlerin de şikayetçi olduğu vergi kesintilerinde adaletsizlik varsa, ki vardır, o zaman gecikmeden aksaklıklar düzeltilmelidir.

İşverenin ödediği ile işçinin cebine giren ücret arasında büyük fark bulunmaktadır. Vergiler ve fonlar işçi ücretlerinin yarısını alıp götürmektedir. Bundan işveren de hoşnut değilse, işçi ücretlerinin istihdam maliyetine yük teşkil ettiği gibi gerçeği yansıtmayan yakınmalar yerine, vergi kesintilerinin insafli ölçülere indirilmesi kaçınılmazdır.

ÜLKEMİZDE UYGULANAN POLİTİKALAR YANLIŞ

Ülkemizde uygulanan sosyal ve ekonomik politikalar yanlıştır.

Bu politikaların oluşmasında kaynak teşkil eden Anayasa ve yasalarda anti-demokratik hükümler vardır. Bunlar da herşeyden önce ele alınıp değiştirilmelidir.

Kalkınma ve verimlilik sağlıklı bir demokrasi içinde, hür sendikacılık kurallarının işlerlik kazanmasıyla mümkün olabilir.

Çalışma barışının yara aldığı bir ülkede, yüzbinlerce işçinin grevde ve grev aşamasında bulunduğu bir yerde, yüksek düzeydeki işsizliğe rağmen işçilerin kitleler halinde işten çıkarıldığı bir ortamda verim artışı beklemek hayaldir.

Verimlilik adına büyük faydalar beklediğimiz bu toplantıda, çalışma hayatımızın içinde bulunduğu bu güç koşullar unutulmamalıdır. Bu Şûrayı, işçi kesimi olarak bir ağlama duvarı haline getirmek niyetinde değiliz.

Ancak gerçek budur.

Verimli olacağız, verimli olmaya mecburuz, diyoruz.

İlle de devlet zenginleşsin, hazine kasaları dövizle altınla olsun işverenlerin kârları katlansın diye değil, bunlar olurken toplumun her ferdi refaha kavuşsun prensibini de beraber gerçekleştirebiliyor isek, bir anlam taşır.

Gerekçi bir değerlendirme yapabilmemiz için, verimlilik ölçüsünü sadece emek açısından değil,

bir bütün olarak üretimin diğer faktörleri için de ayrı ayrı ortaya koymak zorundayız. Sektörler ve ulusal düzeyde yapılması gerekli gördüğümüz böyle bir ölçü, Türkiye'nin uluslararası verimlilik ve rekabet sahasındaki yerinin belirlenmesi açısından da bize yardımcı olacaktır.

Verimlilik artışını düşünürken, istihdam güvencesini unutmamak gerekir. Yıllanmış işçileri çıkarıp onun yerine düşük ücretle işçi çalıştırma politikasıyla emek devrinin yüksek tutulmaya çalışıldığı bir yapıda, işçilerin o işyeriyle bütünleşmesini sağlayamazsınız. Hep şikayetçi olduğumuz sözleşmeli personel uygulaması da, hem çalışanlar arasında eşitliği bozmakta, hem de iş verimini olumsuz etkilemektedir.

TÜRK-İŞ olarak verimliliği, sadece maliyet unsurları arasındaki fiziksel ilişkileri ifade eden bir kavram olarak görmediğimizi beyan etmek istiyorum. O halde herşeyden önce, yaşadığımız çalışma hayatının niteliklerini geliştirmek zorunluluğuyla karşı karşıya olduğumuzu ifadeyle bu sorunun üstesinden geldiğimiz takdirde verimliliğin artacağına inancımı belirtiyorum."

**İŞÇİ
SAĞLIĞI
ve
İŞ GÜVENLİĞİ**

★ Balıkesir ve Eskişehir'de tamamlanan İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Seminerlerine Kurul Üyesi Temsilciler Katıldı..

BALIKESİR ve ESKİŞEHİR SEMINERLERİ YAPILDI..



Türk-İş Genel Eğitim Sekreteri BAŞOĞLU, Balıkesir Seminerinde konuşuyor.

İş Kazası ve Meslek Hastalıklarının, ve barışının tesisinde ve üretimin artışıdaki rolü hiç şüphesiz bilinmektedir.

Bu nedenle TÜRK-İŞ tarafından başlatılan "İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Kurulları" eğitim çalışmalarını aralıksız sürdürülmektedir.

İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Kurulu üyesi sendika temsilcileri, Usta-Ustabaşı ve işveren vekili mühendislerin katıldığı seminerlerde, kurul üyelerin teknik anlamda bilgi ve becerilerini geliştirici, pekiştirici bilgiler verilmektedir.

Sorun neredeyse, Çözümü de

oradadır sözünden hareket edildiğinde işyerlerindeki mevcut ve muhtemel risklerden korunabilmek için işyerlerinde kalıcı çözümlerin alınması gerekmektedir.

Kurul üyelerinin müzakere esasına dayalı çalışmaları neticesinde işyeri içinde (Tehlikenin kaynağında) bir takım önlemlerin alınması mümkün olabilecektir.

Bu hizmetlerin yerine getirilebilmesi, kuşkusuz kurul üyelerinin Top, Teknik, Hukuk ve Sendikal alanda bilgilendirilmiş olmaları ile yakından ilgilidir. Bu nedenle; Üç gün süren eğitimlerimizde, Meslek hastalıkları ve korunma, Mesleki Konserojenler, Sosyal Güvenlik Mevzuatı, İşçi Beslenmesi, İş Güvenliği Mevzuatı, Koruyucular, Endüstriyel Hijyen bu tür sendikal bilgileri içeren seminerlerimizden birisi 7-9 Aralık'ta **BALIKESİR**'de yapıldı.



Balıkesir İşçi Sağlığı Seminerine katılanlar (üstte) Eskişehir Seminerinde kursiyerlere konuları anlatan öğretim görevlileri ve Türk-İş ilgilileri (altta).



BALIKESİR ve ESKİŞEHİR'DE SEMINERLER...

Seminere Balıkesir'de kurulu işyerlerinde görev yapan işçi sağlığı kurulu üyelerinden toplam 100 kursiyer, katıldı.

10-12 Aralık tarihleri arasında da **ESKİŞEHİR**'de düzenlenen seminere ise toplam 108 kursiyer katıldı ve Seminerin son günü düzenlenen panelden sonra kursiyerlere sertifikaları dağıtıldı. ➡

EĞİTİM

YEREL DEMOKRASİ ve

TEMEL SENDİKACILIK SEMİNERLERİ SÜRDÜRÜLDÜ..

TÜRK-İŞ tarafından Mahalli şube yöneticileri, temsilciler ve üyelere yönelik olarak düzenlenen **Yerel Demokrasi** seminerlerinin 17 ve 18. ncisi **Çanakkale** ve **İsparta**'da gerçekleştirildi.

3-5 Aralık Çanakkale'de ve 26-28 Aralık 1990 tarihlerinde İsparta'da yapılan seminerlere üye kuruluşlarımızdan 134 kursiyer katıldı.

Çanakkale'de
yapılan
yerel
demokrasi
seminerine
katılanlar
görülüyor.



Samsun'da yapılan Temel Sendikacılık Eğitimi Seminerine Katılanlar Eğitim Merkezi önünde.

TÜRK-İŞ Genel Eğitim Sekreteri **Mustafa Başoğlu**'nun çalışanların güncel sorunları ve **TÜRK-İŞ**'in Faaliyetleri hakkında kursiyerlere açıklamalarda bulunduğu seminerlerde, Ekonomik ve Sosyal Demokrasi Anlayışı ile Sosyal Güvenlik konuları 9 Eylül Üniversitesi Öğretim Üyeleri **Prof. Dr. Fevzi Demir**, **Prof. Dr. Hüsnü Erkan** ile Sosyal Güvenlik Uzmanı **Selahattin Turla** tarafından işlendi.

YEREL DEMOKRASİ SEMİNERLERİ 1991 yılı içinde de planlanan biçimde sürdü-rülecek.

SAMSUN SEMİNERİ

1990 YILININ Son "**Şube Yöneticileri Temel Sendikacılık Eğitimi**" Semineri 17-21 Aralık 1990 tarihleri arasında Samsun'da yapıldı.

Üye kuruluşlarımızdan 35 kursiyerin katıldığı seminerde Karadeniz Teknik Üniversitesi Öğretim Üyesi **Prof. Dr. Hasan ÖZYURT**, Gazi Üniversitesi Öğretim Üyeleri **Doç. Dr. Adnan TUĞ**, **Doç. Dr. Eyüp BEDİR**, 19 Mayıs Üniversitesi Öğretim Üyesi **Prof. Dr. Rengin ARDA** ile Sosyal Güvenlik Uzmanı **Selahattin TURLA** konuları ile ilgili Tebliğler sundular.

Her ay periyodik olarak düzenlenen seminerlere 1991 yılı içinde de devam edilecek.

ŞUBE YÖNETİCİLERİ SEMİNERİNE KATILANLAR:

Tarım-İş'ten; Tahsin Yıldız, M. İbrahim Ergin; **Petrol-İş'ten**; Ali Doğan, Kemal Bayraktar; **Tekgıda-İş'ten**; Nevzat Küpeli, Burhan Çopur, Seyho Tepe; **Şeker-İş'ten**; Hacı Ahmet Çelik, Şamma Doygun; **Deri-İş'ten**; Ali Yıldırım; **Ağaç-İş'ten**; Reşat İlaslan, Selahattin Yıldırım, L. Kürşat Kartaltepe; **T. Çimse-İş'ten**; Arif Sudi Şener, Sabri Tomruk, Mustafa Çalık, İbrahim Toptan, Nurettin Demirkan; **T. Yol-İş'ten**; Mehmet Arısay, Salih Kılınç, İdris Atmaca; **Tes-İş'ten**; Atilla Akarsu, Hamdi Moğolkoç, Hasan Hüseyin Altun; **Tez Koop-İş'ten**; Fehmi Demiral; **Demiryol-İş'ten**; Necati Kökat, Mustafa Karaca; **T. Sağlık-İş'ten**; Hüsamettin Heredağ, Hüseyin Ünal, Kazım Yıldız, Şükür Yamak; **Toleyis'ten**; Mehmet Ali Cıgah, Haluk Özpınar; **T. Harb-İş'ten**; Hikmet Muslu, Mahir Çomak.

► **Balıkesir** ve **Eskişehir** de düzenlenen simenerlere; **Prof. Dr. Nazmi Bilir**, **Prof. Dr. Fevzi Demir**, **Doç. Dr. Nüvit Gerek**, **Selahattin Turla**, **Burhan Dodanlı**, **Osman Nuri Tekman** ve **Sabahattin Dertli** Koşumacı olarak katıldılar.

Her iki seminerin açılışına katılan **Türk-İş** Genel Eğitim Sekreteri **Mustafa Başoğlu**, açış konuşmasından sonra mahalli sendikalarımızın şube başkanları ile birer toplantı düzenleyerek **Türk-İş** çalışmaları hakkında bilgi verdi.



Eskişehir İşçi Sağlığı ve İşgüvenliği Kurulları Seminerine katılanlar toplu halde

SAĞ-KUR YASASI, İŞÇİLER ve SAĞLIK SORUNLARI..

Kurumun yurt sathına dağılmış sağlık kuruluşları da, sağlık ocakları ve aile hekimleri gibi birinci basamak sağlık hizmeti vermektedir. Şayet Kurumun tasarıya ithalinde özel bir maksat yoksa, Kurumun tasarı dışına çıkarılmasında sosyal ve ekonomik yönden sayısız faydalar vardır.

H. Avni YAZICI

TÜRK-İŞ Sosyal Gv.
Uzmanı

Cağdaş toplumlarda olduğu gibi ülkemiz insanı da, sağlıkla ilgili düzenleme çalışmalarına önem vermekte, takip etmekte ve peşinen beklentiler içine girmektedir.

Kişinin doğumundan ölümüne kadar devam eden sağlıklı yaşam hakkı, günümüzde temel bir insan hakkı olarak kabul edilmektedir. Bu sebeple sosyal devletin asli görevleri arasmda n sıralarda yer alan sağlıklı yaşam hakkı ve koruyucu sağlık hizmetleri bu nedenle Anayasalarda da yer almış bulunmaktadır.

Aslında siyasi kadrolar yönünden de büyük önem taşıyan ve geniş kitleleri ilgilendiren bu yöndeki düzenlemeler, toplumsal etki ve tepki yönünden de önem arz etmektedir. Yani düzenlemelerdeki en küçük bir ihmal ve eksiklik sonucu meydana gelecek tıkanıklık ve başarısızlık toplumda büyük tepkilere ve çalkantılara neden olabilecektir. Hatta başarıdaki küçük sonuçlar dahi, aynı tepkileri doğurabilecektir. Onun için düzenlemeler yapılırken dikkatli olmalı, gerekli araştırmaları yapmalı, gözlemlere önem verilmeli ve baskı gruplarının sesine ve uyarılarına dikkat edilmelidir. Konunun siyasi yönden fazla ağırlıklı olması nedeniyle spekulasyonlara neden olabilecek sonuçların doğmasından kaçınılması gerektiği hususunun da ilgililere başlangıçta hatırlatılmasında fayda görülmektedir.

İşçiler ve işçi emeklileri bu temel insan hakkından gereğince ve zamanında istifade edebilmeyi arzulamaktadırlar. Ayrıca işçiler, TEK VARLIKLARI OLAN EMEK GLERİNİN DEVAMINI VE BU SAYEDE İNSANCA YAşAMA HAK VE İMKANINI KAYBETMEMEYİ İSTEMEKTEDİRLER.

İşçi emeklileri de 12-15 li yaşlarda başlayan çalışma hayatının yıpratıcı ve yorucu şartlarından ileri gelen sağlık sorunlarına hiç olmazsa emekli yaşamlarında değer verilmesini arzulamakta ve bu yönde bazı beklentiler içinde bulunmaktadır.

GENEL SAĞLIK SİGORTASI ALIşMALARI

Yetkililerin basında yer alan beyanatlarından ve son günlerde bu yönde düzenlenen toplantılardan edinilen bilgilerden, "**GENEL SAĞLIK SİGORTASI KANUN TASARISI**" nın yeniden ısıtılmaya başlandığı ve müsait bir fırsatın tesbiti halinde de, ülke gündeminin ilk sırasında yer alacağından şüphemiz yoktur. Bu kararlı ve ısrarlı tutumu, bu düzenlemelerden müsbet bir sonuç elde edebilme gayesinin ötesinde, bozuk işleyen ve yetersizliklerle dolu sağlıkla ilgili uygulamalara yeni bir isim bulma, veya yeni bir kuruluşla yeni kadrolar açma,



başarısızlığı yasalarla kamufle etme hedef ve gayesinin ağırlıklı olduğunu üzülerek gözlemekteyiz.

Önce, ülke yönetiminden sorumlu bakanlar tasarısı hakkında fikir birliğine varamamıştır.

Yine ülkemizde sağlık hizmetlerinin alt yapısının yetersiz olduğu, yetkililerin ve uzmanların bu yöndeki yazılı ve sözlü açıklamalarından anlaşılmaktadır.

Bu yetersizlikleri özetlersek;

1) Genel bütçeden sağlık hizmetlerine ayrılan miktarlar çok düşüktür. Bu miktarların bugün için artırılması, diğer güncel şartlara göre sağlık hizmetleri ile ilgili sorunları kendiliğinden iyileştiremeyecektir.

2) Mevcut sağlık personeli nicelik olarak yetersizdir. Nitelikli personelin azlığı da, istenen politikaları hedefe ulaştırmanın ötesinde, doğru hedefleri de ortadan kaldıracak durumda görülmektedir.

3) Alt yapıda ise;

aa) Mevcut fiziki mekânlar yetersizdir.

bb) İlaç sanayii hammadde yönünden dışa bağımlı bulunmaktadır.

cc) Biyoteknolojik ürünlerin ithali bazı darboğazlara neden olmakta ve hergeçen gün bu sıkıntıların artacağından endişe duyulmaktadır.

dd) Yönetim ve yetkiden ileri gelen bürokratik engeller vardır.

Yukarıda izaha çalışılan darboğazlar ortadan kaldırılmadan bu önemli soruna politika ve propaganda ağırlıklı bir yön verilmek istenmesi, işçilerimizin Sosyal Sigortalar Kurumu sağlık hizmetlerinden vâki şikayetlerini daha da artıracığından endişe duymamıza neden olmaktadır.

Önemli olan ilk aşamada sosyal güvenliği bulunmayan 24 milyon insanımıza yeterli ve zamanında sağlık hizmeti getirebilmenin çare ve yollarını aramak ve bulmak olmalıdır. Bu yöndeki başarı, uygulamadaki genişlemeyi kendiliğinden ülke gündemine getirecektir.

SAĞ-KUR ve SOSYAL SİGORTALAR KURUMU

Sosyal Sigortalar Kurumu, bir hizmet akdine istinaden bir veya birkaç işveren tarafından çalıştırılanlara yani literatürdeki deyimi ile, "İŞÇİLER"e sağlık ve sosyal güvenlik hizmeti götüren bir kuruluştur.

Kurumun sağlık ve sosyal güvenlik hizmetlerinden bu kişilerin eşleri ve bakmakla mükellef oldukları çocukları, ana ve babaları ile dul ve yetimleri istifade etmektedirler. Ayrıca yurt dışında çalışan Türk işçilerin ülkemizde ikamet eden eş ve bakmakla mükellef oldukları çocuk, ana ve babalarının sağlıkla ilgili bakımları da Kurumca yürütülmektedir. Kurumun sağlık hizmeti götürdüğü kişiler bugün için 29 milyonu aşmakta olup, bu artış zaman için-

de devam edecektir. Unutulmamalıdır ki bu sayı ülkemiz nüfusunun 1/3'ünden fazladır.

Tasarının ağırlık noktasını aile hekimliği müessesesi teşkil etmektedir. Aile hekimleri özel muayenehanelerinde kendi adına hizmet veren kişilerdir. Listesine kayıtlı vatandaşlara birinci basamak sağlık hizmeti vereceklerdir.

Uygulamaya tasarısı kanunlaştığından 6 ay içinde başlanılacak ve 5 yıl içinde de ülke düzeyine yaygınlaştırılacaktır. İlk uygulama ile Kurumun sağlık sorununu yüklediği kişiler doğrudan Kurum tesislerine değil, kayıtlı bulundukları aile hekimlerine müracaat edecekler ve bu hekimlerin kararına göre yataklı tesislere ve mütehassıs hekimlere sevk olunacaklardır.

Bu husustaki bazı tesbit ve endişeleri şöylece açıklamamız mümkündür.

1) Uygulama ile sağlık hizmetinden sorumlu olduğu her kişi için Kurum aile hekimine ekstra bir ücret ödeyecektir.

2) Özel eğitim gerektiren aile hekimliği hizmetini yürütecek sayıda hekimimiz yoktur. Aile hekimlerinin kısa süreli kurslarla yetiştirilmek istenmesi, yasak savmanın ötesinde bir fayda sağlamayacaktır.

3) Aile hekimlerinin muayenehanelerini donatabilmeleri için gerekli maddi güç nereden ve nasıl sağlanacaktır?

4) Aile hekimlerinin serbestçe seçimi, birikintilerin ötesinde, aile hekimleri arasında haksız rekabete neden olacaktır.

5) Yataklı sağlık tesislerine, anlaşmalı uzman hekimlere sevkler ve istirahatle ilgili uygulamalar şikayetlere neden olacaktır.

6) İşyeri ve ikametgahın ayrı ayrı yerlerde bulunduğu durumlarda, işçinin ve işverenin yükümlü bulundukları hususlarda sorunlar çıkacaktır. Uygulama, zaman ve emek kaybına neden olacaktır.

7) Kurum, sağlık ve sigorta hizmetlerini birlikte yürütmektedir. Sigorta hizmetlerinin yürütümü için bazı kontrollerin yapılması, bazı belgelerin tanzım ve takibi karşılıklara neden olacaktır.

Bu hizmetler aile hekimlerine bazı bürokratik yükler getirebileceği gibi, sorumluluklar da yükleyecektir. Bu sorumluluğun derecesi ve iş yükünün kapasitesi dikkate alınmış mıdır?

8) Genel Sağlık Sigortası kurulunda, işçi ve işveren kuruluşlarına, mevcut uygulamaya aykırı olarak yer verilmemesi düşündürücüdür.

9) Sağ-Kur primlerinin Maliye ve Gümrük Bakanlığınca tahsili, ileride diğer sosyal güvenlik kuruluşlarına ait primlerinde aynı yoldan tahsilini gündeme getirecektir ki, bu açıdan da düzenleme maksatlı ve bilinçli görülmektedir.

10) Kamu kurum ve kuruluşlarında 5434 sayılı kanuna tabi olarak çalışanlarla bu statüden emek-





Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Semih Bükler; Avrupa'da çalışan Türk işçileri ve çocuklarına yönelik sürdürülen "Batı Avrupa Programları (BAP)"nda danışmanlık hizmetlerinin; 5 Ocak 1991 tarihinde başlatılacağı"nı açıkladı.

AÖF Dekanı Prof. Dr. Semih Bükler, BAP'la ilgili bilgi verirken; Köln, Duisburg, Frankfurt, Münih, Berlin ve Stuttgart'ta sürdürülecek Danışmanlık Hizmetleri Programları'nın öğrencilere gönderildiğini belirterek şunları söyledi:

"Öğrencilerimiz, bu program merkezleriyle hangi derslerin danışmanlıklarına katılacaklarını belirleyecek; sonra da Köln'deki Akademik Danışmanlık Hizmetleri Koordinatörlüğü'ne bildireceklerdir. Aralık ayı sonuna kadar Koordinatörlüğe ulaşması gereken bu talep belirleme formlarının değerlendirilmesi yapıldıktan sonra; danışmanlık hizmetleri başlatılacaktır."

Avrupa'daki Türk İşçileri İçin Açıköğretim Ocak ayında başlıyor..

TELEFONLA DANIŞMANLIK

Dekan Bükler, "BAP Akademik Danışmanlık Hizmetleri'nin yüz yüze öğretim dersleri, yazılı danışmanlık ve telefonla danışmanlık biçiminde olmak üzere 3 türde yürütüleceği"ni de açıklayarak, sözlerine şunları ekledi.

"Avrupa'nın çeşitli ülkelerinde çalışan ya da yerleşen Türk işçileri ile çocuklarına yönelik sürdürülen Açıköğretim Programları'na katılmak isteyen öğrenci adaylarına gönderilen talep belirleme formu ile öğrenci klavuzunda bu hizmete ilişkin ayrıntılı bilgi verilmiş bulunmaktadır.

Eskişehir'de hazırlanan ders kitaplarıyla video bantları da Köln'deki Batı Avrupa Bürosu'na ulaştırılmıştır. Açıköğretim Büro'muz da Aralık ayının ilk yarısında, bu öğretim materyallerini posta aracılığı ile Avrupa'nın çeşitli ülkelerindeki öğrencilerimize gönderecektir."



Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Semih BÜKER.

li olanların ve aile fertlerinin sağlık primlerini kim ödeyecektir? Tasarıda bir açıklık olmadığından yeni bir sağlık vergisinden endişe duyulmaktadır.

11) Tasarıdan askeri personelin ilk aşamada uygulamaya dışı olacağı yine sağlık ocaklarının da birinci basamak sağlık hizmeti verebilecekleri anlaşılmaktadır.

SONUÇ

Ülke sağlık hizmetleri yaygın ve etkin bir hale getirilmeden,

Koruyucu sağlık hizmetleri geliştirilmeden,

Sağlığa devletin katkısı, ağırlıklı bir seviyeyi bulmadan,

Gelir dağılımındaki farklılıklar ve yetersizlikler giderilmeden,

Sistemin can damarı olan personel yetirilmeden,

Alt yapıdaki darboğazların aşılmadan uygulamaya konulacak bir kanunun başarı şansı düşündürücüdür.

Sağlık hizmetlerinin ticari bir anlayışla yürütülmesi istenmesi ve piyasa ekonomisinin rekabet uygulamasından medet umulması, yanlışlıklara neden olacaktır. Çünkü sağlık hizmetlerinde rekabetin de-

ğil, insan sevgisinin ve deontolojik disiplinin yeri olduğu tasarıda maalesef unutulmuş görülmektedir.

İşçiler vergilerini ödeyerek hem vatandaşlık görevlerini zamanında yerine getirmişler ve hem de ödedikleri primlerle Kurum bu hale getirmişlerdir. Yani vatandaşlık görevlerini iki defa yapmışlardır. Bu özverinin karşılığı olarak, uygulamada kurumun ve kurum hizmetlerinin ilk sırada yer alması, işçilerimizi rahatsız etmektedir.

Biz yasal düzenlemeyi yapalım, uygulamadan ileri gelecek sonuçlara ve zorlamalara göre de sistemde gerekli değişiklikleri ve düzenlemeleri son ra ele alırız gibi politik oyunları ve çıkar düşüncelerini tasvip etmek mümkün değildir. Aklın yolu birdir. Önce uygulamaya sağlık yönünden hiçbir güvencesi olmayan kişileri alır, uygulamadaki başarıya göre kademe kademe ülke genelinde genişlemeye gidilir. Kurumun yurt sathına dağılmış sağlık kuruluşları da, sağlık ocakları ve aile hekimleri gibi birinci basamak sağlık hizmeti vermektedirler. Şayet Kurumun tasarıya ithalinde özel bir maksat yoksa, Kurumun tasarı dışına çıkarılmasında sosyal ve ekonomik yönden sayısız faydalar vardır.

Bizden hatırlatması...

Başkanlık Sistemine Karşı Çıkan TÜRK - İŞ :

“CUMHURBAŞKANI HALK TARAFINDAN SEÇİLSİN..”

★ *Mülkiyeliler Birliği İstanbul Şubesi tarafından düzenlenen “Yönetimin Yeniden Yapılanması ve Demokratik Katılım” Sempozyumunda, TÜRK-İŞ’in görüşlerine yer verildi.*

Genel Başkan Şevket Yılmaz adına Konfederasyonun görüşlerini dile getiren Genel Başkan Danışmanı **Av. Gültekin Özden**, “Yeniden yapılanma düşünülürken, öncelikle mevcut Anayasa temelden değiştirilmelidir” dedi.

Özden, TÜRK-İŞ’in görüşlerini şöyle açıkladı:

“Yönetimin Yeniden Yapılanması, yani geniş anlamda “Devletin Yeniden ve en iyi şekilde yapılanması” gibi yıllardır güncelliğini sürdüren bu önemli konunun akademik bir taşıyıcı ortamında bugün gündeme getirilmesini büyük bir memnuniyetle karşılıyoruz.

Bu konudaki görüşlerinizi TÜRK-İŞ adına açıklarken, öncelikle söze Anayasadan başlamak istiyorum.

Devlet yönetimine şeklini ve rengini veren bugünkü Anayasa, “Yeniden Yapılanma”yı sağlayacak karakterden yoksundur.

Esasen toplantının çağrı yazısına ek olarak gönderdiğiniz toplantının amacı açıklamasında, siyasi rejim ve kamu yönetimi sorununun hep tartışılmalı şekilde gündemde yer aldığı açıkça belirtilmiştir. Buna neden olarak da, Anayasa değişikliği işlemlerinin hep olağanüstü koşullarda, yani tartışılıp geliştirme ortamından yoksun bulunduğumuz iklimlerde yapılmış olmasının ifadesi, güzel ve isabetli bir teşhistir.

1961 yılından 1982’ye kadar iki kez maddesel, iki kez de temelden değiştirilen 1961 ve 1982 Anayasaları, ülke sorunlarına beklenen çözümleri vermekten uzak kalmıştır.

Çünkü, bahis konusu her iki Anayasa, devrilen yönetimlere karşı bariz tepki niteliğini taşıırken, demokratik rejime karşı girilmiş militarist hareketlere de meşruiyet kazandırma gayretini gütmüştür.

Böyle olunca da bu Anayasalar bazılarını açıkça karşısına almış, halkın ve özellikle toplumdaki bazı kesimlerin temel hak ve özgürlüklerini kısıtlamıştır.

Anayasanın felsefesi böyle bir arızayla malû olunca, devletin yapısı ve işleyişi de buna paralel şekilde aksamıştır.

İşgal ettiği makam nedeniyle birkaç zatin dışında, “Bugün işler iyidir” diyen kimseye rastlayamıyorsak, o halde anıza umumdur ve derhal onarılması gerekmektedir.

Demek ki, işe önce Anayasadan başlamalıyız. Bu bilimsel toplantıda bir kez daha gördük ve sayın konuşmacılardan duyduk ki, ülkesini, ulusunu seven, “Yönetimin Yeniden Yapılanması ile Demokratik Katılım”ı gerçekten isteyen herkes, bu konuda asgari müsterekte birleşmektedir.

Son olarak Sayın Cumhurbaşkan-

nı’nın 27 Kasım tarihinde yaptığı konuşmada bu Anayasanın görevini tamamlamış olduğunu açıklaması, muhalif-muvafık herkesin Anayasa değişikliği noktasında buluştuğunu göstermektedir.

NEDEN ANAYASA?

Bu konuyu izaha çalışırken, özellikle neden 82 Anayasası üzerinde duruyoruz?

Çünkü bu Anayasa ile başta işçiler olmak üzere millete haksızlık yapılmıştır.

İşçiler olarak, ne yana döndüysek bu Anayasanın “Yasak” levhası ile karşılaşmaktan bıktık usandık.

Bu Anayasa başımızı oldukça ağrıttı.

Şimdi sizlere müsademizle 1982 Anayasasının daha hazırlık safhasında bulunduğu günlerdeki TÜRK-İŞ’in görüşlerinden ve haklı eleştirilerinden kısa özetler sunmaya çalışacağım.

SÜREGELEN ELEŞTİRİLERİMİZ

TÜRK-İŞ Anayasa tasarısı görüşülürken Temmuz/Ağustos ve Eylül 1982 tarihlerinde gerekçeli açıklamalarda bulunarak tasarıya karşı işçilerin tepkisini ortaya koymuştu.



Konfederasyonumuz, hafızalarını-
zı yenilemek bakımından arz ediyorum, bu açıklamalarında özetle şöyle diyor:

“Hazırlık aşamasında görüşüne başvurulmuş ve 1961 Anayasasından geriye gidilmemesini savunan TÜRK-İŞ, açıklanan bu tasarı karşısında derin kaygı içindedir. Bu Anayasa tasarısı benimsendiği takdirde, sağlıklı bir demokrasi kurulamaz ve geleceğe de güvenle bakılamaz.

Yaşanan acı deneyimler karşısında devletin güçlü kılacak önlemler alınmaya çalışırken, ne yazık ki bu gücün kaynağında da, temelinde de yanlışlığa düşülmüştür.

Zira bu gücün kaynağı da, temeli de Türk Ulusudur ve Türk Ulusuna güvenmektir.

Tasarıdaki bu yaklaşımla, ulusun muhtaç olduğu huzur ve barışa kavuşabilme olanağı mümkün görülmemektedir.”

TÜRK-İŞ, bu eleştirilerinde daha sonra şöyle devam ediyordu:

“Bu Anayasa kabul edildiği takdirde, basın özgürlüğü söz ve düşünce yayma özgürlüğü kısıtlanacaktır.

Kısıtlanmıştır..

Sendika ve dernek biçiminde örgütlenme ve faaliyette bulunma özgürlüğü ciddi biçimde zedelenmektedir.

Zedelenmiştir..

Çalışma barışını ve işçi-işveren çıkar çatışmalarını akılcı dengelere kavuşturabilmenin başlıca demokratik aracı olan serbest toplu pazarlık hakkı kısıtlanacaktır.

İlyce Kısıtlanmıştır..

Anayasa tasarısı bu şekliyle kabul edildiği takdirde, kişinin Devletçe aşılamayacak, dokunulamayacak, özel alanının sınırlarını çizen temel hak ve özgürlükleri tehdit altına girecektir.

Girmiştir..

Sosyal devlet ilkesi, kağıt üzerinde kalacaktır.

Kalmıştır..

Kalkınmanın ağır yükünü omuzlarında taşıyan çalışanlara büyük haksızlıklar yapılarak temel hak ve özgürlükleri kısıtlandığından, kendilerini koruyabilme olanağı kalmayacaktır.

Kalmamıştır..

İlyce kısılan greve başvurma olanağı, işçilerin elinden alınacaktır.

Alınmıştır..

Serbest toplu pazarlık sistemi çöküntüye uğrayacaktır.

Uğramıştır..

İşçilerimiz batı demokrasilerinde insanlık suçu olarak kabul edilen lo-kavt yoluyla sürekli kapı dışarı edilme tehdidi altında bulundurulacak, işverenler ise, Anayasada kurumlaştırılan bu saldırı silâhı ile teçhiz edileceklerdir.

Edilmiştirler..

Anayasa tasarısı bu şekliyle kabul edildiği takdirde, getirilen hükümlerle bağımsız yargıya ve yargıçlara güvensizlik ortamı yaratılacaktır.

Yaratılmıştır..

Çoğulcu ve özgürlükçü demokratik düzen içinde sağlanabilecek olan kalkınmanın gerçekleşmesi güçleşecektir.

Güçleşmiştir..

Ve Anayasa tasarısı bu şekliyle kabul edildiği takdirde, sosyal barışa değil, sosyal bunalımlara yol açılmış olacaktır”.

Bu da maalesef olmuş, sosyal bunalımlar had safhaya ulaşmıştır.

SOSYAL DEVLET İLKESİ UYGULANMADI

Bu görüşlerimizi ve kaygılarımızı 7 Kasım 1982 referandumundan hemen sonra da daha geniş gerekçelerle kamuoyuna açıklamıştık.

Herkesten fazla ileri görüşlü olduğumuz iddiasıyla değil, ama en az herkes kadar sağlıklı demokratik yapılaşmadan yana olduğumuz için böyle konuşmuş böyle söylemiştik.

Bu Anayasanın sosyal hayatımıza ve çalışma hayatına vuracağı darbeleri onun için ısrarla dile getirmiştik.

İşin güzel tarafı, o günlerde “Bu Anayasanın virgülüne dahi dokunulamaz.” diyenler, bugün 82 Anayasasından umutlarını kesmiş olarak, “Değiştirilmelidir.” isteklerine katılmaktadırlar.

Gösterilen bu gelişmeden dolayı, Türk İşçileri adına kendilerini yürekten tebrik ediyoruz.

O halde, bu Anayasa kökten değişmelidir ki, arzuladığımız yeniden yapılanma kurulabilsin.

Bu Anayasa değişmelidir ki, ağızlarda sakın haline gelen sosyal devlet kavramı, siyasi konuşmaların süsü olmaktan çıkıp, uygulama alanına girsin.

Bu Anayasa değişmelidir ki, vatandaşlara karşı devleti korumak gibi, katı yönetim biçiminden çıkılıp, halkın siyasi ve idari örgütü olan devlet ferdin hakkını hukukunu çiğnetmesin.

DEMOKRATİK KATILIMIN AMACI

Toplumsal örgütlenme özgürlüğünü çeşitli bahanelerle sınırlayan, sendikacıları bu vasıfları ile parlâmentoya sokmayan acaip bir devlet zihniyeti bu Anayasa ile yürürlükte bulunduğu bir ülkede, yani ülkemizde yasak ve kısıtlamalar Anayasa maddeleri olarak kurumlaşabiliyorsa, demokratik katılımdan da söz etmek mümkün olamaz.

Temel hak ve hürriyetleri yasaklamak ara başlığının bulunduğu ve maddeleştirildiği bir Anayasa yerine, özgürlükçü, çağdaş, katılımcı vasıfları önde bulunan bir Anayasa yapılmalıdır.

Anayasayı değiştire değiştire, Anayasa diye diye, hepimiz birer Anayasacı kesildiğimize göre, sanırım bu defa en iyi Anayasayı bizler yapacağız.

Bu sözlerimde gerçeğin payı büyüktür.

Hakikaten iyi bir Anayasa yapmak zorundayız.

Hatasız bir Anayasa.

Hatasız olursa, malûm kazalar da önlenir.

• Bu Anayasa 180'e yakın çok maddeli olmak yerine, Devletin temel niteliklerini ve işleyiş biçimini ortaya koymalıdır.

• “Sporu Devlet kitlelere yayar. Yaşlılar Devletçe korunur.” gibi bir Anayasa kanununda bulunmaması gereken ayrıntılara ilaveten, Cumhurbaşkanını ve sendikacıların kaçır defa seçilebileceğini belirten ve özellikle kısıtlamalardan söz eden bir Anayasa artık Türkiye’de bulunmamalıdır.

• Yönetimin yani devletin yeniden yapılanması ve demokratik katılımın gerçekleşmesi amacıyla milletçe yapılmasını arzuladığımız bu değişiklikten sonra, Devlet hakikaten sosyal devlet olmalıdır.



ŞEVKET YILMAZ: " 3 OCAK'TAKİ UYARI EYLEMİ BAŞARILI OLACAKTIR" MERAL: "BİRLİKTE MÜCADELE EDECEK ve KAZANACAĞIZ"

Yol-İş Sendikası Başkanlar Kurulu, 21 Aralık günü Ankara'da toplandı ve burada bir konuşma yapan Türk-İş Genel Başkanı Şevket Yılmaz, 3 Ocak'ta gerçekleştirilecek uyarı mahiyetindeki eylemin mutlaka başarıya ulaşacağından kimsenin şüphe etmemesi gerektiğini vurguladı.

Yol-İş Başkanlar Kurulundaki konuşmasında, Başbakan Yıldırım Akbulut'la TİSK Başkanı Refik Baydur'un eleştirilerini de cevaplandırarak Şevket Yılmaz, özetle şöyle dedi:

"Düne kadar beyanatlarında, toplu sözleşmelerdeki isteklerimizin çok yüksek olduğundan bahisle işyerlerinin kapanacağını belirten yetkili kişiler, bugün işçinin bir günlük gücünü yüz milyarlarla ifade eden hesaplar yapıyorlar.

Demek ki işçi iyi çalışıyor, iyi üretim yapıyor ve işverenlerle ülke büyük kazançlar elde ediyor. İşçilerin ücretinden dolayı zarara uğradıklarını belirten iddialara ne oldu öyleyse?

Sayın Başbakan da, (Sorunları varsa gelsinler görüşelim. Biz diyaloga açığız..) gibi şaşırtıcı beyanlarda bulunuyor.

Bizim kendisine verdiğimiz ve birlikte müzakere ettiğimiz son tekliflerimizin üzerinden 10 ay geçti. Hangi müzakere yolu kapalıydı da, Başbakan giremedi?

Kendisi bu ülkede yaşamıyor mu? Sorunlarımızı bilmiyor mu? Sorunları varsa görüşürüz, demekle sanki sorunlarımızı bilmiyormuş veya sorunlarımız yokmuş gibi inandırıcı olmayan beyanatlar neye yarar? Bu sözlerle Sayın Başbakan neyin cevabını verdiğini sanıyor?

Kim ne derse desin, biz birlik, dayanışma ve disiplin içinde girişeceğimiz bu uyarı eylemi dahil her harekette başarıya ulaşacak ve her engeli aşacağız."

YOL-İŞ'İN GÖRÜŞÜ

Toplantıyı bir konuşmayla açan Yol-İş Sendikası Genel Başkanı Bayram Meral ise, özetle şunları söyledi:

"Türkiye Yol-İş Sendikası olarak, 1991 yılında 120 bin üyemizi ilgilendiren toplu iş sözleşmesi görüşmelerine başlayacağız. Bu nedenle bize büyük görevlerin düştüğünün ve bunun gerektirdiği sorumluluğun farkındayız.

Birgün iş başı yapmamak, çalışmamak biçimindeki uyarı eylemimize karşı girişilebilecek baskılara boyun

eğmeyeceğimizi, hak ettiği biçimde karışık vereceğimizi belirtiriz.

Türk-İş ve bağlı sendikalar sadece üyesi işçilerin sesi ve savunucusu değildir. Örgütsüz işçilerin, sendikasız memurların emekli dul ve yetimlerin, dar gelirli tüm yurttaşların sesi ve savunucusu durumundadır. Bu nedenle, bugünkü gelişmelerden şikayetçi geniş halk yığınlarının ve onların örgütlerinin işçi sınıfımız bu eylemini aktif destekleyeceğine inanıyoruz.

İşçi sınıfımızın gücünün nelere kadar olduğunu herkese göstereceğiz.

Birlik ve beraberlik içinde, sendikal disiplinimizi hayata geçirerek, mücadele edeceğiz ve kazanacağız."



T. Yol-İş Başkanlar Kurulu'na katılan Yılmaz başkanlara hitaben bir konuşma yaptı.

• Çağdaşlığın gereği olarak hür parlamenter rejimlerin vazgeçilmez unsurlarından olan işçi sendikaları hür ve özgür olmalı, çalışma hayatını engelleyen anti-demokratik hükümler ve uygulamalardan kaçınılmalıdır.

• Yaşadığımız gelir paylaşımındaki adaletsizlik giderilmeli, fazlasını çalışan dar ve sabit gelirliyle yüklediğimiz vergi adaletsizliği, bir vergi reformuyla yokedilmelidir.

• Egemenlik Kayıtsız Şartsız Milletindir, sözü geçerli olacağına göre, parlamentoda azınlık oylarının çoğunluk oylarına galebe çaldığı bugünkü yanlış seçim sistemi değiştirilmelidir.

• Cumhurbaşkanı halk tarafından seçilmelidir. Ancak başkanlık ya da, yarıbaşkanlık gibi, Cumhurbaşkanı seçilecek zata sınırları belirsiz yetkiler veren ve bizim toplumumuz için yabancı olan bir sistem düşünülmemelidir.

• Cumhurbaşkanıya tanınan yetkiler arasında, yargı bağımsızlığını gölgeyecek şekilde, Anayasa Mahkemesi başta olmak üzere Danıştay, Yargıtay, sivil ve askeri idare mehkemeleri, Sayıştay, Yüksek Hakimler ve Savcılar Kurulu üyelerini tek başına seçme ve atama hakkı tanınmalıdır.

• Çoğulcu demortasilerin diğer bariz vasfı, demokratik katılımdır.

• Gerek devlet yönetiminde, yani parlamentoda, gerekse endüstriyel alanda katılımcılık sağlanmalıdır.

• Milli Prodüktivite Merkezi gibi bir kuruluş yönetimi örnek alınarak, buna benzer müesseselerde ilgili kesimlerin yönetime katılması sağlanmalıdır.

• İşçiler SSK yönetiminde olduğu gibi, endüstriyel demokrasinin gereği, işyerlerinde etkili oranlarda yönetime girmelidir.

Yeniden yapılanmada katkı amacıyla sunduğumuz bu önerilerimizin dikkate alınacağını ümit ederiz.

Aralık'90 Gıda Harcaması..

- Mutfakta yıllık enflasyon yüzde 73. Bazı gıda maddelerindeki yıllık artış yüzde 100'ü geçti.

- Aralık'89 ayına göre yapılması zorunlu olan ek harcama 25.992,— lira

Ülkemizde son on yıldır uygulanmakta olan sosyo-ekonomik politikalar dar ve sabit gelirli geniş halk kesimlerinin yaşama düzeylerini sürekli geriletmektedir. Nitekim çalışanların karşı karşıya bırakıldığı ekonomik koşulların olumsuzluğu, sözkonusu olumsuzluğun önemli bir boyutu olan çalışanların aile bütçesi içinde önemli bir gideri oluşturan gıda harcamasındaki artışlarda göstermektedir. Gıda harcamalarında meydana gelen fiyat artışları gelirini aynı oranda arttıramayan çalışanların satın alma gücünde aşınmalara neden olmaktadır.

TÜRK-İŞ ARAŞTIRMA MERKEZİ tarafından, Ankara'da yaşayan dört kişilik bir ailenin dengeli beslenmesini sağlayacak harcama tutarı önceki aya göre yüzde 4.4 oranında artarak 620.070,— liraya ulaşmıştır.

Aşağıdaki tabloda, farklı yaş gruplarına sahip aile bireylerinin yapması zorunlu asgari aylık gıda harcaması tutarı Aralık'89, Kasım'90 ve Aralık'90 ayları itibarıyla verilmektedir.

Tablodan da görüldüğü gibi Aralık'89/Aralık'90, arasındaki

Hayat pahalılığının bir göstergesi de mutfak... insanların sağlıklı yaşamı için gerekli olan gıda ne olmalıdır? Beslenmeleri için ne oranda gıda harcaması yapmaları gerekir?

TÜRK-İŞ Araştırma Merkezi, Aralık'90 ayı içinde, bir ailenin gıda harcamasını tespit ederek, yaptığı çalışmayı açıkladı. Aşağıda Ankara kent merkezinde yaşayan 4 kişilik bir ailenin yapması gereken gıda harcamasına ilişkin yapılan araştırmayı sunuyoruz.

son 12 aylık dönemde gıda harcamasındaki artış yüzde 73 oranındadır. Bir başka ifadeyle son bir yılda gıda için ödenmesi gereken 261.484,— lira ek harcama bir asgari ücrete eşitlenmektedir.

Sağlıksız bir ekonomik politikanın bir yılını daha geride bıraktığımız şu günlerde, bazı temel gıda fiyatlarında meydana gelen değişim son 12 ay itibarıyla aşağıda yan sütünde verilmektedir.

Buna göre, bir yıllık içindeki fiyat artışı ekmekte yüzde 133, ette yüzde 102, zeytinde yüzde 73, ton şekerde yüzde 58, beyaz peynirde 57, sütte yüzde 54, marga- rinde yüzde 40, yumurtada ise yüzde 25 oranında gerçekleşmiştir.

Öte yandan, Türkiye'de; dört kişilik ailenin harcamalarına baz oluşturulan gıda fiyatları son

oniki ay itibarıyla yüzde 73 oranında artış gösterirken; örneğin bu oran Kanada'da yüzde 3.9; ABD'de yüzde 6.3; Avusturya'da yüzde 2.9; Fransa'da yüzde 4.1; Almanya'da yüzde 2.8; Yunanistan'da yüzde 19.5; Portekiz'de yüzde 14; İspanya'da yüzde 5.1; İngiltere'de yüzde 8.3'tür. Danimarka'da ise son oniki ay itibarıyla (Eylül'90) gıda fiyatları indeksi yüzde 1 oranında gerilemiştir.

BAZI GIDA MADDELERİNİN PERAKENDE FİYATLARI (KG/TL)

	Aralık'89	Aralık'90	Artış (%)
Ekmek	833 —	1.944 —	133
Et	7.550.—	15.250.—	102
Zeytin	6.950 —	12.000.—	73
Toz Şeker	1.325 —	2.100.—	58
Beyaz Peynir	7.650 —	12.000.—	57
Süt	1.300.—	2.000.—	54
Zeytinyağı	6.000 —	9.000.—	50
Margarin	3.000 —	4.200.—	40
Yumurta	200 —	250.—	25

Toplam tüketim harcamaları içinde önemli bir paya sahip olan gıda harcamasındaki artışın son 12 ayda yüzde 73 düzeyinde gerçekleşmesi yanı sıra zorunlu konut, ulaşım, sağlık, eğitim vb. kalemlerdeki artışlar da gözönünde tutulduğunda, çalışan kesimin nasıl bir "geçim derdi"yle karşı karşıya bulunduğu ortaya çıkmaktadır.

DÖRT KİŞİLİK AİLENİN AYLIK GIDA HARCAMASI

	Aralık/1989	Kasım/1990	Aralık/1990
— Yetişkin İşçi İçin	117.960.—	200.503.—	211.398.—
— Yetişkin Kadın İçin	76.606.—	126.780.—	132.165.—
— 15-19 Yaş Gr. Erkek			
Çocuk İçin	96.660.—	162.294.—	167.640.—
— 4-6 Yaş Gr Çocuk İçin	67.360.—	104.501.—	108.867.—
TOPLAM	358.586.—	594.078.—	620.070.—



"SAVAŞA HAYIR" DİYEN TÜRK-İŞ'TEN YENİ YIL MESAJI:

"1991 YILINDA, MEVCUT SIKINTI ve HUZURSUZLUKLARIN GİDERİLMESİNİ ve ERKEN GENEL SEÇİM YAPILMASINI BEKLİYORUZ..."

TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu tarafından yayımlanan Yeni Yıl Mesajı'nda, sıkıntı ve huzursuzluk içinde geçen bu yılın ardından, barış ve huzurun egemen olması arzulanan 1991'de, ülke yararına politikalar üretilmesi ve erken genel seçime gidilmesi istendi. Mesaj'da, ülkemizin gereksiz bir savaşa sokulmaması ve Körfez Krizinin barışçı yollarla halli dileğinde bulunuldu.

TÜRK-İŞ Yönetim Kurulunun Yeni Yıl Mesajı'nda, şu görüşlere yer verildi:

"Geride bıraktığımız 1990 yılı, tüm uyarı ve çabalarımıza rağmen, sıkıntı ve huzursuzlukların katlandığı bir dönem şeklinde geçmiştir. Geniş halk kitleleri ve işçileri, 1991'e büyük sıkıntılar içinde girmektedir.

Siyasi tercihlerle izlenen kötü politikalar yüzünden enflasyon ve pahalılık önlenememiş, demokrasi rayma oturtulamamış, bir önceki yılın sıkıntılarını atma ümidinde olan halkımız ve özellikle sabit ve dar gelirli geniş kitleler, 1990'da adeta 1989'u arar hale düşmüştür.

Bu yıl da çalışan kesimlerin ve işçilerin hakkı verilmemiş, vaatlerini unutan iktidar sahipleri, sosyal ve ekonomik bünyemize ferahlık sağlayacak olan Anayasa ve yasa değişiklik önerilerimiz dikkate almamıştır.

Bunun tabii sonucu olarak, işçilerle birlikte tüm ezilen ve sömürülen kesimlerin sesi durumundaki TÜRK-İŞ mücadeleyi yöntemini sertleştirerek, "Üretimden Gelen Gücünü Kullanma" yoluna başvurmuştur.

Bu uyarı eylemi gündemde iken, hükümetin etki alanı haline sokulan toplu sözleşme masalarında hakkını alamayan yüzbinlerce işçi grev hazırlığına girişmiş ve yer yer başlayan grevlerimiz yayılıp genişlemiştir. Yeni yıla taşan bu mücadelemiz, haklarımız alınmıyacağı kadar, birlik ve dayanışma içinde sürdürülecektir.

Ayrıca, Güneydoğu Anadolu bölgemizde cereyan eden anarşi ve terör olaylarının faili olan şer güçler, büyük şehirlere sızmak suretiyle adam öldürme, gasp ve soygun planlarını pervasızca sergilemektedir.

Bu olayların kökünün kazınamamış olması da, 1990 yılının ülkemizdeki görüntüsünü bozan önemli bir faktördür.

1991'DE BEKLENTİLERİMİZ

★ Yeni yılda herşeyden önce "Savaşa Hayır" sloganlarımızı tekrarlıyor, barış istiyoruz.

★ Körfez Krizi nedeniyle tehlikeye girmiş bulunan dünya barışının kan dökülmeden mutlu sona ulaşmasını temenni ederken, muhtemel bir çatışmada Türkiye'nin kesinlikle taraf durumuna düşürülmemesi için çaba gösterilmesini bekliyoruz.

★ Yürürlükteki seçim kanunu süratle değiştirildikten sonra, ilk iş olarak 1991 yılında, beklenen erken genel seçim yapılmalıdır.

★ Bu suretle yıllardır gerçekleşmesini savunduğumuz önerileri ancak yeni parlamentonun ve yeni bir iktidarın dikkate alacağına inanıyoruz.

★ Yeni yılda, gelir paylaşımındaki haklı yakınlmaları sona erdirilmesini, vergi adaletinin sağlanmasını, enflasyonun ve çekilmez boyutlara ulaşan hayat pahalılığın önüne geçilmesi yanında, anarşi ve terör hareketlerinin sona erdirilerek, halkımızın özlem duyduğu barış ve huzura kavuşturulmasını istiyoruz.

Tüm dünyaya kalıcı bir barış temennisiyle 1991'in herkese huzur, güven ve mutluluk getirmesini diliyoruz.



ATA'nın huzurunda

ATAM !

SENİ HER ZAMANKİNDEN ÇOK ARIYOR VE ANIYORUZ.

BUGÜN İŞÇİLER OLARAK MANEVİ HUZURUNDA SAYGI İLE EĞİLİRKEN; ÇALIŞANLARIMIZA VE HALKIMIZA REVA GÖRÜLEN HAKSIZLIKLARI DA SANA ŞİKAYET EDİYORUZ.

SENİN KARAKTERİNDEN ALDIĞIMIZ İLHAM VE GÜÇLE, HAKSIZLIKLARI AŞMANIN MÜCADELESİNİ SÜRDÜRÜRKEN; BAŞTA LAİK CUMHURİYET OLMAK ÜZERE BÜTÜN EMANETLERİNİN VE İDEALLERİNİN BEKÇİSİ VE SAVUNUCUSU OLMAYA DEVAM EDECEĞİMİZİ ARZ'EDİYORUZ.

TÜRK-İŞ ÖRGÜT YÖNETİCİLERİ
adına
Genel Başkan
ŞEVKET YILMAZ

Seni
daha çok
arıyor ve
arıyoruz

